PROLETARI DIN TOATE ŢĂRILE UNIŢI-VĂ!

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

DIN SUMAR :

Jumătate de secol într-o expoziţie

Civilizaţii extraterestre

Adăugaţi trei linguri de peşte praf...

Acum 35 de ani, navigaţia pe calea maritimă de nord a fost deschisă de nava „Sibireakov". Astăzi, pe mările arctice circulă sute de nave spre şi din marile porturi ale Extremului Nord.

Foto : O. Kuzmin

Ella Maşkova prezintă prima emisiune de televiziune în culori la Moscova.

Foto : E. Kassin

Lunga agonie din Palatul de iarnă

PAGINA DE UMOR

Serviciu prompt

Surpriza

Din fuga condeiului

ANUL XXIII

42

(1179)

20 octomb. 1967

12 pagini, 1 leu

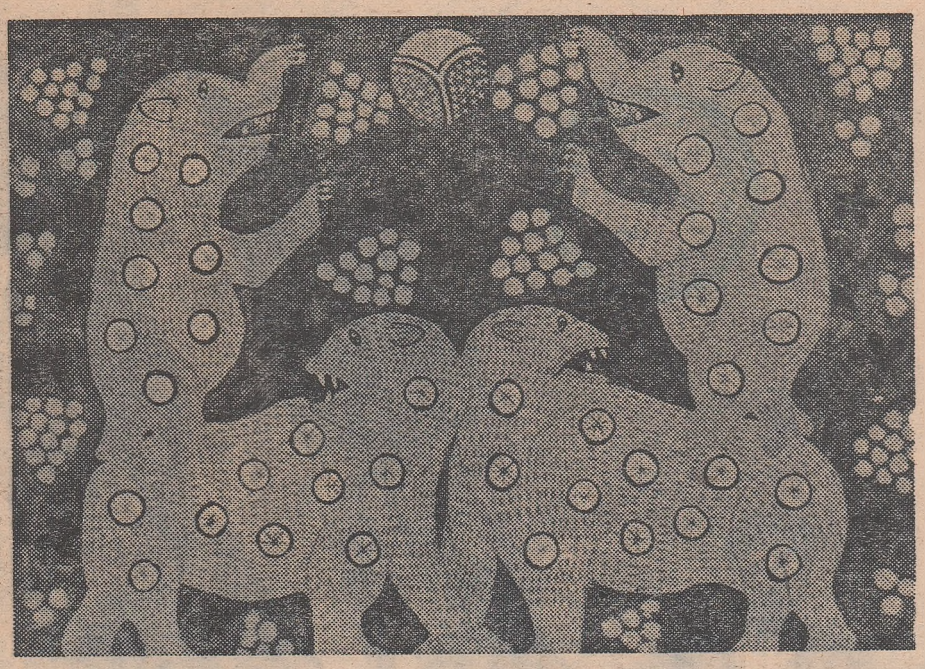

M. A. Primarcenko: Urşi jucînd fotbal

PROZĂ

Garda albă

– FRAGMENTE –

Romanul „Garda albă" a fost redescoperit recent, împreună cu alte manuscrise ale scriitorului Mihail Bulgakov, şi s-a bucurat de un mare succes atît în U.R.S.S. cît şi peste hotare. Cu ironia ce-i caracterizează creaţia, evidentă aici chiar din titlu, scriitorul zugrăveşte descompunerea trupelor albgardiste contrarevoluţionare sub loviturile nimicitoare ale Armatei Roşii.

În fragmentele pe care le publicăm, în afară de figura colonelului Şciotkin, cu trăsăturile descompuse de degringolada înfrîngerilor militare, apare eroul principal al romanului, Alexei Vasilievici Turbin, aflat în aceeaşi situaţie jalnică.

...În dimineaţa aceea, colonelul Şciotkin nu mai trecu, ca de obicei, pe la statul-major, pentru un motiv foarte simplu : statul-major nu mai exista. Cu o noapte înainte, statul-major începuse manevrele de retragere, îndreptîndu-se spre gara Nr. 1 a oraşului. În cursul nopţii, Şciotkin se prezentase la hotelul „Roza Stambul" şi se instalase la telefon. Pasărea telefonului îşi făcu auzit glasul de cîteva ori, dar spre dimineaţă amuţi. În zori, cei doi adjutanţi ai colonelului Şciotkin dispărură fără urmă. Nu mult mai tîrziu Şciotkin însuşi, după ce făcu ordine în arhivele statului-major, părăsi şi el hotelul „Roza", dar nu în manta şi cu galoane ci într-un palton mitos şi cu o pălărie boţită. Nimeni n-ar fi putut spune de unde le luase.

Luînd o birjă, civilul Şciotkin se îndreptă spre Lipka, unde îl aştepta o casă îndesată cu tot felul de mobile. Sună la intrare, se sărută cu blonda plinuţă ce-i deschise uşa şi se îndreptă cu ea de-a dreptul spre dormitor, şoptindu-i fără menajamente :

— Totul s-a sfîrşit ! O, ce chinuit sînt...

După care colonelul Şciotkin se cufundă în alcovul ce-i era pregătit şi adormi, nu mai înainte de a fi băut o ceaşcă cu cafea pregătită de mîinile blondinei de aur.

★

Iunkerii din batalionul unu nu ştiau nimic de toate astea. Păcat ! Dacă ar fi ştiut, poate că entuziasmul lor s-ar mai fi temperat şi în loc să se învîrtească sub cerul de şrapnele de la Post-Volinski, s-ar fi îndreptat spre locuinţa plăcută de pe Lipka, l-ar fi smuls pe colonelul Şciotkin de acolo şi, cine ştie, poate, l-ar fi spînzurat de felinarul aflat chiar în faţa casei cu o podoabă de aur.

★

...Femeia intră în cameră cu un braţ de lemne, pe care îl trînti în faţa sobei.

— Ce faceţi ? De ce ? o întrebă el uimit.

— Oricum trebuia să fac focul, îi răspunse ea cu un zîmbet în priviri. Eu fac focul...

— Apropiaţi-vă, o rugă Turbin, încetişor. Nu v-am mulţumit încă pentru tot ce a-ţi făcut... Şi cum aş putea...

Întinse mîna, îi prinse degetele şi-i sărută palma osoasă de două ori. Umbrele temerilor îşi luaseră zborul de pe chipul ei, trăsăturile feţei se destinseră şi ochii femeii deveniră nespus de frumoşi.

— Dacă n-aţi fi fost dumneavoastră, continuă Turbin, m-ar fi omorît, desigur.

— Da, într-adevăr, îi răspunse ea. Aşa aţi omorît dumneavoastră pe unul din ei.

— Eu ? întrebă el, simţind din nou că începe să i se învîrtească capul.

— Da. Femeia scutură capul cu bunăvoinţă şi îl privi pe Turbin cu teamă şi uimire. A fost îngrozitor. Erau să mă împuşte şi pe mine.

— Dar cum am ucis ?

— Ei, cum... S-au năpustit după dumneavoastră, dumneavoastră aţi început să trageţi cu revolverul şi unul dintre ei a căzut. Poate că a fost numai rănit... Sînteţi curajos... Credeam că o să leşin... Aţi luat-o la fugă, aţi tras... apoi aţi luat-o din nou la goană... Sînteţi, desigur, căpitan ?

— De ce credeţi că sînt ofiţer ? De ce au strigat după mine „ofiţerule" ?

Femeia clipi :

— Pentru că aveţi o cocardă pe căciulă. Ce nevoie aveţi de cocarda asta ?

— Cocarda ! Vai, doamne... eu... eu — îşi aminti de sonerie... de oglinda prăfuită... — Rupsese totul... dar uitase cocarda. Nu sînt ofiţer, — spuse el, sînt medic militar. Mă cheamă Alexei Vasilievici Turbin... Îmi daţi voie, cu cine am onoarea ?

— Iulia Alexandrovna Reiss.

— De ce sînteţi singură ?

Femeia răspunse cu un fel de încordare, întorcîndu-şi capul :

— Soţul meu nu-i aici. A plecat. Mama a plecat şi ea. Sînt singură... Iar după o pauză, adăugă : — E frig. Brr... Fac imediat focul.

★

După ce se stinse focul din sobă, începu să-l chinuie focul din mîini şi din teastă, de parcă cineva l-ar fi străpuns cu un cui înroşit şi i-ar fi ars creierii. „Am temperatură", repeta mereu Turbin, uscat şi fără cuvinte, spunîndu-şi în acelaşi timp : „Trebuie să mă scol mîine dimineaţă şi să mă duc acasă"... Cuiul îi frigea creierii şi pînă la sfîrşit îi prefăcu în cenuşă gîndurile despre Elena, despre Nikolai, despre casă şi despre Petliura. Totul îi deveni indiferent. Peturra... Peturra. Un singur lucru ar fi dorit : să înceteze durerea.

La miezul nopţii, Reiss, în nişte papuci uşori cu garnitură de blană, intră în cameră, se aşeză lîngă dînsul, iar el, sprijinindu-se din nou cu o mînă de umerii ei, se plimbă puţin prin cameră. Înainte de asta, dînsa îşi adunase toate puterile şi-i spuse :

— Ridicaţi-vă, dacă puteţi. N-aveţi grijă de mine. Vă ajut. Apoi o să vă culcaţi din nou. Dar dacă nu puteţi...

El îi răspunse :

— Nu, pot... dacă mă ajutaţi puţin...

Femeia îl purtă pînă la uşa căsuţei misterioase şi îndărăt. Vîrîndu-se din nou în pat, cu dinţii clănţănindu-i de furia neputinţei, simţind că durerile de cap îl mai lasă, el îi spuse :

— Vă jur, n-o să uit niciodată asta... Culcaţi-vă.

— Tăceţi, daţi-mi voie să trec mîna prin părul dumneavoastră, îi răspunse ea.

— Aplecaţi-vă spre mine, îi ceru el. Glasul îi devenise uscat, slab şi subţire. Ea se întoarse spre el, în priviri îi luci un fel de teamă şi ochii i se adînciră în orbite. Turbin o cuprinse cu braţele după gît, o strînse la piept şi-i sărută buzele. Trupul ei i se păru rece şi plăcut. Femeia nu se miră de îndrăzneala lui. Îi scrută doar faţa cu atenţie. Apoi rosti :

— Aveţi temperatură. Ce ne facem ? Trebuie să chemăm un doctor, dar cum ?

— Nu-i nevoie, îi răspunse liniştit Turbin. Nu-i nevoie de doctor. Mîine mă dau jos din pat şi mă duc acasă.

— Mi-e aşa de frică. O să vi se facă rău, îi şopti ea. Cu ce vă pot ajuta ? Nu mai curge sînge ? Îi atinse uşor mîna bandajată.

— Nu, nu vă temeţi, n-o să mi se întîmple nimic. Culcaţi-vă.

— Nu mă culc, îi răspunse ea, mîngîindu-i mîinile. Ard, repetă ea.

El nu se putu opri, o îmbrăţişă din nou şi o strînse lîngă el. Dînsa nu se împotrivi. O strînse şi mai mult, pînă cînd ea se lăsă moale, în braţe. În clipa aceea simţi căldura vie a trupului ei, ce străbătea fierbinţeala trupului său.

— Staţi aşa, nu vă agitaţi — îi şopti ea, mîngîindu-i uşor părul.

Se întinse alături de el şi Turbin îi simţi apăsarea genunchilor. Mîna i se plimba, mîngîietoare, de la tîmplă spre rădăcina părului. Se simţea atît de bine încît acum avea doar o singură dorinţă : să nu adoarmă.

Mihail Bulgakov

VITRINA

O monografie despre Antim Ivireanu

Recent a apărut la Tbilisi, în limba rusă, o interesantă lucrare despre viaţa şi opera marelui umanist, om de artă şi mitropolit al Ţării Româneşti, Antim Ivireanu, de origine gruzină. Autoarea cărţii, Fany Gingihaşvili, profesoară de limba română la universitatea din Tbilisi, este cunoscută publicului nostru prin activitatea ei neobosită în cadrul Asociaţiei pentru relaţiile de prietenie româno-gruzine, prin publicaţiile ei în limba rusă, gruzină sau română şi prin conferinţele despre legăturile culturale dintre cele două popoare.

Monografia lui Antim Ivireanu este una dintre cele mai complete lucrări apărute pînă în prezent despre viaţa marelui enciclopedist român.

Investigaţiile autoarei au început încă din anul 1962 atît în Gruzia (Iviria după vechiul ei nume), patria de origine a lui Antim Ivireanu, cît şi în ţara noastră unde valorosul om de mare cultură şi-a petrecut cea mai importantă parte a vieţii sale.

Bazată pe o documentată bibliografie, publicată în mai multe limbi şi în mai multe ţări, autoarea a reuşit să realizeze în circa 150 de pagini o sinteză care satisface cele mai exigente pretenţii ale specialiştilor.

Fany Gingihaşvili îşi desfăşoară lucrarea pe capitole, începînd cu legăturile culturale şi de prietenie dintre poporul gruzin şi cel român, care au rădăcini adînci încă din epoca feudală. Descrierea vieţii lui Antim Ivireanu, a operei sale de umanist, scriitor şi transmiţător al culturii formează cel mai important capitol. Munca şi realizările lui ca tipograf, elevii lui Antim Ivireanu, legăturile sale cu Gruzia şi activitatea sa de artist pictor, sculptor şi gravor, constituie temele celorlalte capitole.

Prin dezvoltarea şi cultivarea meşteşugului tipografic, Antim Ivireanu a adus o contribuţie creatoare la progresul vechii noastre culturi.

Viaţa lui de muncă şi de luptă neobosită pentru progresul culturii a avut un sfîrşit tragic pregătit de stăpînirea otomană (care în acea vreme ocupa şi Gruzia), care l-a asasinat la 12 septembrie 1716, în drum spre Constantinopol.

Lucrarea prof. Fany Gingihaşvili, pe lîngă ţinuta sobră, riguros documentată, aduce o importanţă contribuţie la cunoaşterea mai amănunţită a marelui umanist, cu o formaţie culturală multilaterală renascentistă. Ea se înscrie în marele lanţ al operelor şi acţiunilor de strîngere a relaţiilor de prietenie dintre poporul român şi popoarele Uniunii Sovietice.

Prof. dr. Ion Sava Nanu

DECADA CĂRŢII SOVIETICE

Larg evantai

Tradiţionala Decadă a Cărţii Sovietice, din preajma aniversării Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie, are loc anul acesta între 17 şi 26 octombrie, la Librăria Universală din Calea Victoriei.

În aceste zile, prin faţa standurilor festive ale librăriei se perindă mii de cititori, dornici să-şi îmbogăţească biblioteca lor personală cu lucrările valoroase ale literaturii, artei, ştiinţei şi tehnicii sovietice. Standurile Decadei oferă amatorilor o bogată selecţie din toate sectoarele de activitate editoriale, atît în limba română, cît şi în limba rusă.

Cartea rusă şi sovietică tradusă în limba română, este reprezentată şi anul acesta cu opere extrem de valoroase. Din bogatul program de traduceri ale editurilor româneşti, amintim apariţia volumelor 44 şi 45 din Operele complete ale lui Vladimir Ilici Lenin, apariţia volumului 1 şi 2 dintr-o cuprinzătoare ediţie a operelor lui Fiodor Dostoevski, apariţia volumului 29 din operele lui Maxim Gorki etc. În standurile Decadei se află expuse memoriile recent apărute ale lui Ilya Ehrenburg (partea I-a şi a II-a), binecunoscuta capodoperă a lui I. Babel : „Armata de cavalerie", un volum cu cîteva din operele cele mai semnificative ale dramaturgiei sovietice consacrate Revoluţiei din Octombrie.

În acelaşi timp Decada prezintă cititorilor o vastă gamă de cărţi în limba rusă, de la opere de literatură beletristică, la lucrări de ştiinţă şi tehnică. În standurile librăriei sînt astfel prezente operele clasicilor literaturii ruse şi sovietice, numeroase lucrări ale savanţilor şi cercetătorilor sovietici din domenii clasice, ca şi din cele mai noi ramuri ale ştiinţei şi tehnicii. Este bine reprezentată cartea de artă, cu numeroase ediţii de lux, de la arta Bizantină la arta Palehului.

Semnalăm, de asemenea, cu satisfacţie prezenţa operelor lui Mihail Sadoveanu, Marin Preda şi ale altor scriitori români în standul ce prezintă operele literaturii universale traduse în limba rusă.

— Cred că în felul ăsta toată lumea o să fie mulţumită.

Jumătate de secol într-o expoziție

Atenția celor ce-au trecut zilele acestea prin Piața Scînteii din Capitală a fost, desigur, atrasă de forfota care domnește în preajma Marelui pavilion de expoziții. Șiruri de autocamioane descărcau lăzi uriașe, macaralele transportau elemente de mașini... Sînt exponatele ce urmează a fi prezentate în cadrul Expoziției comerciale și industriale a U.R.S.S., care-și deschide porțile mîine, 21 octombrie. Va fi cea

● Peste 21 000 de metri pătrați ● 15 000 de exponate ● Racheta cu care a fost lansat în Cosmos Iuri Gagarin ● Macheta reactorului „Romaşka" ● Televiziunea în culori.

mai mare expoziție organizată în cursul acestui an de Uniunea Sovietică peste hotarele ei, mai mare chiar decît pavilionul sovietic de la Montreal, întrucît ocupă o suprafață închisă de 14 800 m² și una deschisă de 6 700 m², făcînd abstracție de sala de cinematograf și de terenul afectat la Băneasa.

Va fi, așadar, o expoziție de mare amploare, care va înfățișa vizitatorilor peste 15 000 de exponate din toate ramurile economiei, științei și culturii sovietice, în care vor putea fi trecute în revistă cele mai diverse obiecte și instalații începînd de la cele necesare vieții și activității zilnice și pînă la uriașele nave cosmice, într-un cuvînt o expoziție a succeselor popoarelor sovietice în jumătate de veac de la Revoluție. Dintr-o convorbire cu tovarășul Vladilen Mihailovici Lepeoșkin, director al expoziției, am putut afla o seamă de amănunte, care merită a fi consemnate.

Punctul de atracție al expoziției va fi, cum e și firesc, sectorul cosmic. Expoziția prezintă modelele în mărime naturală ale diverselor tipuri de nave cosmice sovietice cu destinații dintre cele mai diferite, începînd cu primul satelit artificial din lume lansat acum un deceniu, cu familia sateliților de tip Cosmos, cu stațiile Elektron I și II și culminînd cu laboratorul științific „Proton", destinat studierii radiațiilor cosmice și avînd o greutate de 12,5 tone. Un deosebit interes va trezi, evident, racheta purtătoare și nava „Vostok" cu care a fost lansat în Cosmos Iuri Gagarin: un adevărat gigant de 250 tone cu o înălțime de 38 m, un diametru de 10 m și o putere medie a motorului de 20 milioane c.p.!

Sectorul rezervat energeticii atomice se dovedește și el a fi extrem de interesant. În acest sector se află expuse machete de microcentrale atomice, o machetă a stațiilor atomice, de la Beloiarsk și Novovoronej, precum și ale stațiilor mobile „TES-3" și „Sever-1", destinate producerii energiei electrice în regiunile lipsite de combustibilii clasici. „Acest sector al expoziției — ne-a arătat tov. Lepeoșkin — urmărește să informeze publicul român asupra eforturilor pe care le depun oamenii de știință sovietici în domeniul folosirii pașnice a energiei atomice".

Cu prilejul expoziției, publicul va putea face, de asemenea, cunoștință cu realizările dobîndite de oamenii sovietici în domeniile industriei grele și ușoare, energeticii, industriei chimice, petroliere și carbonifere. Printre ele cu macheta reactorului „Romaşka", unic în lume, care transformă direct energia termică în energie electrică și cu macheta spărgătorului atomic de gheață Lenin, cu strunguri de mare precizie, cu un nou tip de turism: „Moskvici-412" cu un motor de 75 c.p., cu uriașele camioane cu benă „Belaz-548", cu o variată gamă de aparate fotografice și de filmat, ceasuri, tranzistoare, aparate de radio și televiziune între care și în culori.

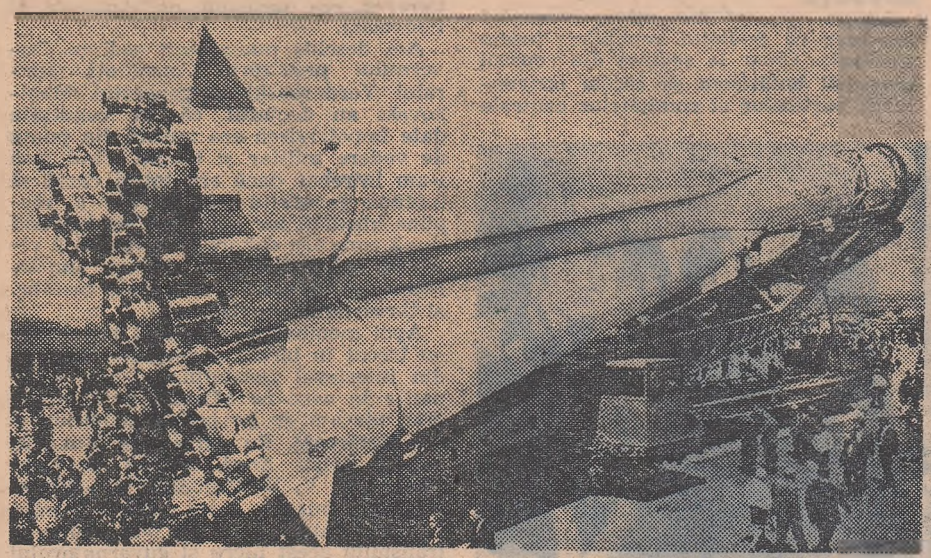

Racheta care a lansat primul om în Cosmos

În cadrul Expoziției comerciale și industriale sovietice, organizată de Camera de comerț a U.R.S.S. în colaborare cu Camera de comerț a R.S. România și la care și-au adus contribuția toate cele cincisprezece republici unionale, va avea loc o Paradă a modei, în care vor fi prezentate 200 de modele selecționate special pentru expoziția de la București, demonstrații cu nave fluviale cu aripi subacvatice de tip „Zarea" și „Volga", iar la Băneasa vor fi expuse ultimele tipuri de avioane sovietice, printre care și giganticul „Anteu", care a trezit un viu interes la Salonul aeronautic de la Paris.

Sînt, desigur, numai cîteva amănunte privitoare la expoziție. O viziune mai completă asupra realizărilor Uniunii Sovietice în 50 de ani de existență o va da cunoașterea ei „de visu".

Al. Brătescu

Ședința festivă a Consiliului General ARLUS

În Capitală a avut loc ședința festivă a Consiliului General ARLUS, consacrată aniversării semicentenarului Marii Revoluții Socialiste din Octombrie.

Au fost de față conducători ai unor instituții centrale și organizații obștești, oameni de știință și de cultură, oameni ai muncii din întreprinderile și instituțiile Capitalei, activiști ai Consiliului General ARLUS, ziariști. De asemenea, au fost de față A. V. Basov, ambasadorul Uniunii Sovietice la București, precum și membri ai Ambasadei.

În aplauzele adunării, în prezidiu au luat loc tovarășii Iosif Banc, membru supleant al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, Mihai Dalea, secretar al C.C. al P.C.R., academicienii Ilie Murgulescu, Iorgu Iordan și Petre Constantinescu-Iași, vicepreședinți ai Consiliu ui General ARLUS, prof. Mihail Roșianu, Ion Savu, secretar al Comitetului orășenesc București al P.C.R., Ion Moraru, membru în Biroul Consiliului General ARLUS, precum și A. V. Basov, ambasador al Uniunii Sovietice.

După cuvîntul de deschidere a ședinței festive, rostit de către acad. Iorgu Iordan, a luat cuvîntul acad. Petre Constantinescu-Iași, care a vorbit despre importanța aniversării semicentenarului Marii Revoluții Socialiste din Octombrie. După ce a subliniat uriașa înrîurire pe care marele eveniment a avut-o în întreaga lume, vorbitorul a trecut în revistă succesele dobîndite pe parcursul a 50 de ani de economia, știința și cultura sovietică, realizările obținute în ridicarea nivelului de trai al marelui popor de peste două sute de milioane. Oamenii muncii din România, a continuat P. Constantinescu-Iași, au salutat cu adîncă simpatie și entuziasm victoria Revoluției, și-au manifestat în mod activ solidaritatea față de cauza lui Octombrie. Relațiile româno-sovietice instaurate după cucerirea puterii populare în țara noastră au pus bazele unor legături trainice de prietenie și colaborare frățească, unui bogat schimb de experiență în construcția noii orînduiri sociale. Aniversăm o jumătate de secol de la Marea Revoluție Socialistă din Octombrie — a spus P. Constantinescu-Iași — adînc încredințați că idealurile ei, idealurile comunismului vor triumfa pe întregul glob.

În continuare a luat cuvîntul Ion Moraru, care a prezentat bogatul plan de măsuri adoptat de C. G. ARLUS în vederea sărbătoririi semicentenarului Marii Revoluții Socialiste din Octombrie.

Luînd cuvîntul, A. V. Basov, ambasador al Uniunii Sovietice la București, a vorbit despre realizările patriei sale în cei 50 de ani scurși de la Revoluție, despre tradiționalele legături de prietenie care unesc popoarele sovietic și român și a subliniat că manifestările ce vor avea loc cu prilejul semicentenarului vor contribui la adîncirea acestor legături.

În cadrul ședinței festive au mai luat cuvîntul academicienii Raluca Ripan și Vasile Mîrza, Tudor Moise, muncitor la Uzinele 23 August, Ion Savu, secretar al Comitetului orășenesc București al P.C.R., Nicolae Hudițeanu, Erou al Muncii Socialiste, președintele cooperativei agricole de producție din Comana, reg. Dobrogea.

În aceeași ședință Consiliul General A.R.L.U.S. a ales ca președinte de onoare al A.R.L.U.S. pe acad. C. I. Parhon. În funcție de președinte al Consiliului General A.R.L.U.S. a fost ales prof. M. Roșianu.

În cinstea aniversării semicentenarului

În toată țara continuă manifestările prilejuite de sărbătorirea semicentenarului Marii Revoluții Socialiste din Octombrie.

În cadrul turneului său, colectivul Teatrului Academic Gruzin de Stat „Șota Rustaveli" a prezentat piesele „Măria sa poporul" de R. Ebralidze și S. Dolidze, consacrată temelor majore ale realității gruzine, „Înțelepciunea fanteziei", realizată de regizoarea N. Hatisatki pe baza unor fabule ale clasicului gruzin Orbeliani, „Bătrînii lăutari", o elegie de M. Eliozișvili, precum și spectacolul „11 scene"..., care a cuprins fragmente din dramaturgia originală și din opere dramatice clasice și contemporane.

Manifestări de prestigiu ale „Zilelor culturii sovietice" au constituit, de asemenea, Festivalul filmului sovietic și expozițiile consacrate cinematografiei sovietice, deschise în Capitală și în alte orașe ale țării. Holul cinematografului „Republica" din Constanța, de pildă, găzduiește expoziția „Filmul sovietic 1917—1967", iar la cinematograful craiovean „Central" a fost deschisă expoziția „50 de ani de cinematografie sovietică", acțiuni în cadrul cărora au fost reliefate succesele obținute de cineaștii sovietici în cele cinci decenii de activitate.

La Casa prieteniei româno-sovietice din Constanța a fost deschisă o expoziție cu tema „Afișul politic sovietic 1917—1967"

Tot semicentenarului Marii Revoluții Socialiste din Octombrie i-a fost consacrat și simpozionul cu tema „Uniunea Sovietică, deschizătoarea drumurilor cosmice", care a avut loc la Casa prieteniei româno-sovietice din București. Au luat cuvîntul acad. Victor Vîlcovici, prof. dr docent Călin Popovici și prof. dr. docent Emil Repciuc. În încheiere au fost prezentate filme documentare și artistice.

În diferite localități din regiunea Mureș-Autonomă Maghiară au avut loc conferințe și simpozioane dedicate semicentenarului, în cadrul cărora cadre didactice universitare, juriști, oameni de artă și cultură din regiune au vorbit despre importanța mondială a Revoluției din Octombrie, despre succesele dobîndite de poporul sovietic în construcția socialismului și comunismului. În regiunea Hunedoara au fost organizate manifestări la care au luat parte numeroși oameni ai muncii. Expunerile cu tema „Ecoul Revoluției Socialiste din Octombrie", de pildă, au fost audiate de peste 1 200 de siderurgiști.

Din partea Asociației de prietenie sovieto-române

Luînd cunoștință de desfășurarea și rezultatele concursului organizat de „Veac nou", cu prilejul celei de a 50-a aniversări a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, tovarășul V. Konotop, președinte al conducerii centrale a Asociației de prietenie sovieto-române, a ținut să mulțumească participanților printr-o scrisoare adresată revistei noastre.

„Felicităm călduros pe cîștigătorii concursului, care au dovedit cele mai complete și profunde cunoștințe despre Uniunea Sovietică" — scrie tovarășul V. Konotop. **„Ei vor face o vizită de zece zile în U.R.S.S., ceea ce îi va ajuta să ne cunoască și mai bine țara, modul de viață al poporului sovietic, să-și îmbogățească cunoștințele despre U.R.S.S.".**

reportaj

LUNGA AGONIE DIN PALATUL DE IARNĂ

Cum a fost arestat Guvernul provizoriu

Petrograd. Octombrie, 1917.

Bate vîntul. Mai întîi un vînt cald, apoi unul rece, şfichiuitor.

Tramvaiele, pline ochi cu civili şi ofiţeri agăţaţi pînă şi pe tampoane, abia se tîrăsc. În faţa chioşcurilor se formează cozi încă din zori : toată lumea arde de nerăbdare să afle noutăţi. Cele 150 de ziare burgheze îi împroaşcă cu noroi şi calomnii pe bolşevici.

Dar şi în faţa brutăriilor sînt cozi. E lipsă de pîine. Raţia se micşorează în fiecare zi, în timp ce specula ia proporţii catastrofale. Şi la casele de bilete din gări se înghesuie lume. Circulă zvonuri alarmante. Administraţia îngăduie să părăsească oraşul numai celor care predau cartelele de alimente.

Hotelurile sînt tixite de ofiţeri veniţi de pe front. În vitrinele cinematografelor sînt expuse afişe cu filme de aventuri : „Răzbunarea cowboyului" şi „Femeia cu inimă de şarpe". Iar în pauzele spectacolelor care au loc în fostele teatre imperiale, ofiţerii stau demonstrativ în poziţie de drepţi în faţa lojilor goale ale familiei ţariste.

Garda Roşie, care pînă acum a făcut instrucţie în secret, în locuri ferite, începe să-şi instruiască efectivul în curţile uzinelor şi în manejurile unităţilor militare.

Partidul bolşevicilor şi mase uriaşe de oameni de la oraşe şi sate, din spatele frontului şi de pe front, sînt pregătite pentru ultima încleştare cu guvernul burgheziei.

Acesta s-a baricadat în Palatul de iarnă, unde domnesc deruta şi teama faţă de popor.

Statul major al Revoluţiei se află la Smolnii. Acolo s-a instalat Lenin.

Reproducem după însemnările lui A. M. Nikitin — ministru de interne în Guvernul provizoriu — momentul arestării membrilor guvernului. Redactarea a fost întocmită după documente aflate în Arhiva centrală de stat a Revoluţiei din Octombrie.

La 24 octombrie, A. F. Kerenski a anunţat, cu aprobarea guvernului, că bolşevicii pregăteau o rebeliune în Sovietul provizoriu al Republicii şi a cerut sprijin. Cea mai mare parte a Sovietului a aprobat furtunos guvernul, dar a adoptat o asemenea rezoluţie încît în aceeaşi seară preşedintele Sovietului, N. D. Avksentiev, V. M Zenzinov şi alţii au trebuit să vină la Palatul de iarnă ca să arate că rezoluţia nu era o dovadă de neîncredere în guvern.

De altfel Kerenski dăduse o serie de dispoziţii colonelului Polkovnikov, comandantul armatei, încă la 23 octombrie. Colonelul şi statul lui major acţionau însă extrem de încet şi nehotărît. Guvernul îi ceruse lui Kerenski să ia toate măsurile necesare şi, la nevoie, să-l înlăture pe Polkovnikov.

La 24 octombrie, spre seară, existau indicii că bolşevicii aveau de gînd să acţioneze fără să aştepte hotărîrea Congresului Sovietelor. Aşa încît guvernul ridică podurile de peste Neva, luă măsuri pentru înlocuirea unor unităţi de pază a reţelei telegrafice şi telefonice, a băncii de stat etc., care nu prezentau încredere. Curînd însă se constată că Guvernul provizoriu nu dispunea de unităţi militare pe care să se poată bizui în întregime.

În dimineaţa zilei de 25 octombrie, A. I. Konovalov mi-a telefonat ca să mă informeze că petrecuse, împreună cu A. F. Kerenski, toată noaptea la statul-major al districtului şi se convinsese că colonelul Polkovnikov nu avea forţe suficiente ca să respingă atacul bolşevicilor. Disperat, A. F. Kerenski pornise, la sfatul lui, în întîmpinarea unor unităţi de pe front care i se păreau mai potrivite pentru această misiune. Cum în garajul guvernului nu exista benzină, i se făcuse rost de un automobil particular. Konovalov era de părere că guvernul trebuia să se întrunească spre a lămuri situaţia.

Încă din seara precedentă stabilisem o strînsă legătură cu comisarul cancelariei guvernatorului oraşului care mă ţinea la curent cu starea de lucruri din Petrograd. În cursul nopţii bolşevicii puseseră mîna pe podurile de peste Neva, pe telegraf şi pe cîteva instituţii, între care fortăreaţa Petropavlovsk şi Arsenalul. În oraş fuseseră aduse crucişătorul „Aurora" şi două torpiloare.

Cum telegraful mai funcţiona, în dimineaţa lui 25 octombrie am izbutit să expediez o circulară tuturor comisarilor guberniali spre a-i preveni asupra rebeliunii bolşevicilor şi a le cere să strîngă în jurul lor toate forţele care împărtăşeau punctul de vedere al statului, în numele apărării drepturilor suverane ale poporului şi Adunării lui constituante. După ce am stabilit ca la ministerul de Interne şi la ministerul Poştelor şi telegrafului să facă de serviciu cîteva telefoane, am plecat, în jurul orei 11, la Palatul de iarnă. În faţa palatului se aflau, ca să-i apere, patru automobile blindate, iar în jurul lui patrule puternice de iunkeri ; vis-à-vis, mai jos de podul Nikolaevsk, îndreptate chiar spre ferestrele clădirii, erau instalate „Aurora" şi torpiloarele. În palat domnea deruta. Nu se ştia cine îl apăra, cine comanda trupele.

Şedinţa Guvernului provizoriu s-a deschis pe la ora 12. A. I. Konovalov a expus situaţia, după care a pus cîteva întrebări : dacă era cazul ca palatul să fie apărat, şi în acest caz cui să-i fie încredinţată comanda, dat fiind că colonelul Polkovnikov se afla într-o stare de totală prostraţie şi nu întreprindea nimic. S-a hotărît, aşadar, să fie chemat generalul Bagratuni, şeful statului-major al districtului, spre a se afla de la el informaţii exacte despre situaţia trupelor din Petrograd. Generalul a arătat că o parte considerabilă a trupelor se situa pe o poziţie neutră sau era vădit de partea bolşevicilor ; guvernul avea la dispoziţie, pentru apărarea palatului şi a statului-major al districtului aflat chiar lîngă palat, numai cîteva şcoli de iunkeri, între care şi Mihailovskaia cu şase tunuri, patru automobile blindate, o unitate dintr-un batalion de şoc de femei — în total circa 800 de inşi — că mai mult de atît nu se putea aduna într-un timp scurt şi că starea de spirit a unor unităţi, de pildă a celor de pe automobilele blindate, era şovăitoare.

Cu acelaşi prilej s-a aflat că nu existau provizii pentru oameni şi nutreţ pentru animale. Cu toate acestea guvernul a hotărît să reziste pînă la capăt.

Între timp, în preajma podului palatului începuseră să se ivească ostaşi din Garda Roşie şi grupuri de soldaţi înarmaţi, care încercau să ia legătură cu patrulele de iunkeri. Grupurile deveneau din ce în ce mai numeroase.

În Piaţa palatului se adunau, dinspre strada Millionnaia, patrule din regimentul Pavlov, care avea cazărmile în apropiere. Pe la orele 3, în Piaţa palatului răsună o salvă, după care urmară împuşcături răzleţe. Membrii guvernului se aflau în încăperile care dădeau spre Neva.

La un moment dat, mi se comunică telefonic că Sovietul republicii fusese dizolvat. Chiar la şedinţa din cursul dimineţii hotărîsem să cerem conventului partidelor şi comitetelor centrale ale Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi ţăranilor să-şi trimită reprezentanţi la Palatul de iarnă, pentru ca bolşevicii să aibă în faţa lor nu numai Guvernul provizoriu, ci toată democraţia în persoana reprezentanţilor tuturor organizaţiilor. La propunerea noastră a răspuns însă numai V. D. Nabokov, care se aflase cîtva timp cu noi în Palatul de iarnă. Toate apelurile noastre, iar apoi cererile categorice adresate celorlalte organizaţii şi partide, au rămas fără rezultat.

Am comunicat apoi telefonic guvernatorului Petrogradului, G. I. Sreider, că în Palatul de iarnă nu exista pîine şi am cerut să trimită provizii. Sreider ne-a trimis o mare cantitate, dar cînd pîinea a ajuns la noi, Palatul de iarnă era încercuit şi maşina n-a fost lăsată să treacă. În tot acest timp l-am rugat pe G. Sreider şi pe alţii să organizeze ceva în ajutorul nostru dar s-a vădit că nu aveau putere s-o facă şi că, dealtminteri, nici nu socoteau posibil să sprijine Guvernul provizoriu, ci doar să menţină ordinea în oraş, în care scop a fost format un comitet de securitate. În felul acesta, Guvernul provizoriu a rămas singur ; toate partidele al cărui produs era se deziseră de el.

Timpul se scurgea cu o repeziciune uimitoare şi cîtă vreme drumurile n-au fost complet barate la Palatul de iarnă au venit tot felul de oameni. După ce s-a întunecat, nervozitatea apărătorilor palatului a sporit şi ei au început să răspundă tot mai des la salvele răzleţe ale asediatorilor, care strîngeau din ce în ce mai mult cercul şi atacau cu puşti şi mitraliere, instalate pe acoperişurile caselor vecine.

Pe la ora 7 a venit N. M. Kişkin de la statul-major al districtului şi a adus o foaie mototolită de hîrtie, pe care era scrisă cererea Comitetului militar revoluţionar de a ne preda, membrii Guvernului provizoriu urmînd să fie arestaţi, iar iunkerii şi ofiţerii eliberaţi cu condiţia predării armelor. Ni se dădeau 20 de minute de gîndire, după care tunurile de pe „Aurora" şi din fortăreaţa Petropavlovsk aveau să deschidă focul asupra Palatului de iarnă. Cererea era semnată de Antonov şi Podvoiski.

Am deschis numaidecît şedinţa Guvernului provizoriu. Consultaţi, amiralul Verderevski şi generalul Manikovski au declarat că în condiţiile date împotrivirea era inutilă din punct de vedere militar şi tehnic. Cînd însă i-am întrebat dacă era totuşi cazul să luptăm, generalul Manikovski a răspuns imediat, iar amiralul Verderevski după oarecare ezitare că trebuia să rezistăm pînă la capăt. Părere împărtăşită dealtminteri şi de ceilalţi membri ai Guvernului provizoriu.

Apoi membrii Guvernului provizoriu au trecut în biroul generalului Levitki, din interiorul palatului, întrucît încăperile în care ne aflasem pînă atunci erau atacate de pe podul palatului şi din fortăreaţă. Eu am rămas totuşi în această aripă lîngă telefon şi l-am chemat pe V. V. Hijniakov din Ministerul de Interne, l-am pus la curent cu ultimatumul primit şi i-am cerut să transmită acest lucru şi guvernatorului Petrogradului cu care nu puteam lua legătura. V. V. Hijniakov mi-a făgăduit să plece imediat la Duma orăşenească. În afară de asta l-am rugat în mod deosebit să ne trimită cum o ştii nişte pîine, întrucît iunkerii asediaţi nu mîncaseră nimic de dimineaţă.

Apărătorii palatului începeau să şovăie. Cei dintîi ne-au părăsit cazacii. După cîtva timp i-au urmat şi o parte din iunkerii şcolii Mihailovskaia luînd cu ei patru tunuri. Am rămas astfel numai cu două tunuri. Dezertarea iunkerilor şi a cazacilor, precum şi ocuparea statului-major, exercitau o influenţă favorabilă asupra asediatorilor. Servanţii automobilelor noastre blindate din faţa Palatului au trecut şi ei mai întîi pe o poziţie neutră, după care au fost capturaţi de bolşevici.

În jurul orei 9 seara s-au auzit cîteva împuşcături dinspre Neva. Asediatorii se apropiau tot mai mult de palat. În acest timp purtam discuţii pe fir direct cu cartierul general. Generalul Duhonin era surprins că pînă atunci nu sosiseră la Petrograd două batalioane trimise de el şi că în orice caz spre dimineaţă ne vor veni în ajutor două regimente de cazaci. Telegrama lui a fost arătată iunkerilor care s-au mai liniştit.

Între timp, lupta se întetea. Pe la ora unu asediatorii au izbutit să ocupe o parte din palat, care fusese părăsită de apărători. La scurtă vreme după aceea au început să răsune salve la parter ; marinarii încercau să pătrundă în aripa pe care o ocupam noi. Agonia nu mai putea dura.

Ferestrele biroului în care mă aflam fuseseră sparte, telefonul şi candelabrul zăceau pe podea. În încăpere mai erau doi iunkeri, care răspundeau la telefon. La un moment dat ei şi-au exprimat îngrijorarea că intrarea dinspre spitalul palatului în aripa în care se afla guvernul nu era păzită. I-am spus unuia dintre ei să se ducă şi să

(Continuare în pag. 11-a)

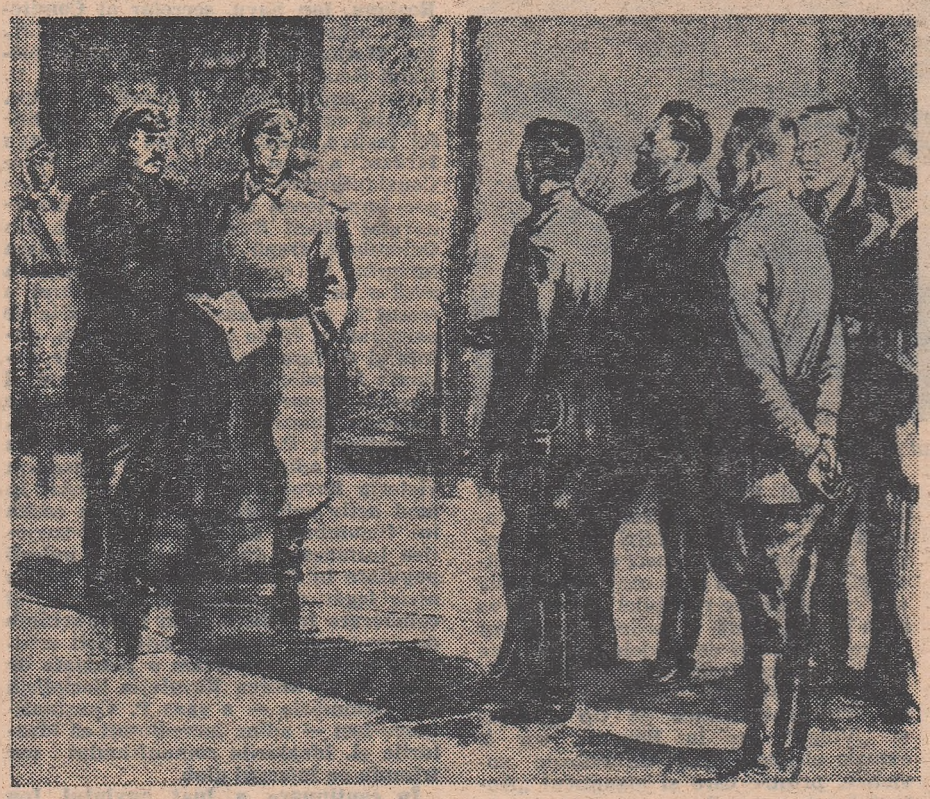

Ultimatumul adresat Guvernului militar-provizoriu
Desen de **D. A. Şmarinov**

DESTINE PARALELE

Două actrițe și doi regizori

Elena Fadeeva, artistă a poporului a R.S.F.S.R., distinsă și admirabil făcută, lucrează de treizeci de ani în teatru, la același teatru, al Comsomolului leninist din Moscova. Scena e dragostea ei cea mare, pe care nu o trădează, ci doar o îmbogățește cu „flirturi" utile și interesante ca televiziunea și cinematograful.

Din cele peste cincizeci de roluri pe care le-a jucat la teatrul ei, cîteva îi sînt deosebit de dragi: Verocika din „O lună la țară" de Turghenev, Liza din „Cadavrul viu" de Tolstoi, Ioana din „Sfînta Ioana" de Shaw, Arkadina din „Pescărușul" de Cehov.

Pe ecran a fost de două ori mamă (este și în viața de toate zilele, are — deși nu s-ar crede — un băiat de 26 de ani) ipostază în care a înregistrat cele mai mari satisfacții: în „Anul bisect" (după romanul „Anotimpuri" de Vera Panova) a avut un copil „teribil" ca Innokenti Smoktunovski, iar în „Inimă de mamă", care a inaugurat Săptămîna filmului sovietic la București, este Maria Aleksandrovna Ulianova. În acest rol al mamei lui Lenin face o mare creație, pentru care a primit distincții întrutotul meritate.

În al treilea sector de activitate, televiziunea, preferința actriței merge spre „Încetează Madeleine!" o povestire dramatică scrisă de Tatiana Tess, în care joacă o franțuzoaică — un rol de mare intensitate, plin de gingășie feminină și de suferință feminină.

Dar registrul Elenei Fadeeva nu se limitează la lirism și dramă; satira, rolurile de caracter îi stau în putință cu același succes.

Mariana Vertinskaia s-a făcut actriță fiindcă n-a avut încotro. Fată frumoasă, născută într-o casă de artiști în care toată ziua se perindau actori și regizori, a sfîrșit fatalmente în fața camerei de luat vederi. După ce a terminat liceul, Anatoli Efros a ademenit-o cu rolul Katiei din „Anul bisect". Pe urmă Marlen Huțiev a ales-o pentru filmul „Am 20 de ani" — film cu peripeții, făcut și refăcut, care i-a răpit mult timp. Și dacă tot l-a pierdut cu arta, au rămas definitiv împreună. S-a înscris la școala de teatru „Șciukin" de pe lîngă „Vahtangov" și după absolvire a fost reținută în celebrul colectiv al lui Ruben Simonov. Pe scenă a jucat-o pe prințesa Turandot, iar acum pregătește rolul „Femeii cu bani" — „Milionara", cum s-a tradus piesa în rusește. („Așa tînără și deja „Milionară"! — m-am mirat eu cu ochii la chipul ei boticellian aproape adolescentin. „Mă consider destul de coaptă pentru acest rol" — a rîs actrița).

Revenind la film, a mai jucat în „Orașul meșterilor", „Apelul", „Îl chema Robert", terminat de curînd, cu Oleg Strijenov, are pe șantier „Și nimeni altul", iar în perspectivă o nouă colaborare cu Marlen Huțiev pentru evocarea lui Pușkin.

Alexandr Ptușko este o comoară de om. Are umorul suculent al ucrainenilor, un neîntrecut dar al povestirii și o sclipire șăgalnică și bună în ochii inteligenți, care te fac să înțelegi de ce nu se poate despărți de minunata lume a basmelor, legendelor, bîlinelor, în care binele iese întotdeauna învingător.

Totul i se trage de la bunicile lui,

Iulia Scutaru

(Continuare în pag. 11-a)

Nu, nu-i celebrul Charlot pornind spre destinul său de „om mic", ci o secvență din filmul sovietic „Fetița și globul"

CINEMA

O temă mereu proaspătă

Prima formă a cinematografiei artistice sovietice, formă care conține în germen tot ceea ce va fi mai valoros mai tîrziu, au constituit-o filmele de agitație. Cu mijloace destul de rudimentare, din cauza slabei baze tehnice și a sensibilității reduse a peliculei, filmele „aghitka" conțin elementele gîndirii politice și concepției estetice a cineaștilor sovietici.

Ele aveau diferite teme, una dintre cele mai emoționante (care a căpătat o continuă dezvoltare) era tema atragerii de noi participanți la Revoluție, procesul de dezvoltare a conștiinței. Eroii acestor scurte filme de agitație erau țărani, muncitori sau soldați cărora acum li se deschideau noi orizonturi.

Aceste scurte benzi, precum și cele care erau filmate pe front și montate apoi în documentare ample, constituie un material extrem de prețios și este păcat că numai o parte din el a putut să fie păstrat. Cred că din materialul rămas, cel mai prețios este cel în care apare pe ecran Lenin. Îl vedem vorbind la mitinguri ale muncitorilor sau participînd la un subotnik, fie inspectînd șantiere ale începutului de construcție socialistă.

De la filmele de agitație, prin amplificarea, prin complexitatea pe care o capătă tema și zugrăvirea conflictelor și personajelor, se ajunge la filmul artistic care, după 1924, înscrie nenumărate opere de o înaltă valoare.

Am putea spune că filmul „Greva" al lui Eisenstein deschide în 1924 seria marilor opere.

Multe dintre filmele celebre, cum ar fi „Sfîrșitul Sankt-Petersburgului", „Ceapaev" sau „Urmașul lui Gingis-Han", reiau, pe un plan evoluat, tema principală a filmelor aghitka, adică tema atragerii de partea revoluției a noi luptători, formarea noii conștiințe.

Filmele cu temă revoluționară conturează un amplu tablou al perioadei anilor 1917—1927. Se reflectă evenimentele istorice de la asaltul Palatului de iarnă pînă la alungarea intervenioniștilor, apar chipurile oamenilor care au participat la aceste evenimente, și fie că este vorba de persoane reale sau inventate, filmul sovietic creează o bogată galerie de personalități, care în același timp sînt și o bogată galerie de creații actoricești, în care regăsim actorii cei mai de frunte ai teatrului și cinematografiei. Dacă ar fi să amintim numai personajul Ceapaev, interpretat de Boris Babocikin, una din cele mai fermecătoare personalități ale cinematografiei sovietice, sau profesorul Polejaev realizat de marele actor Nikolai Cerkasov, și ar fi destul. Dar lista s-ar putea lungi foarte mult.

În filmele închinate Revoluției, apar oglindite condițiile social-politice și atmosfera acelor ani. Se poate spune că e pentru prima dată în istoria cinematografiei cînd filmul oglindește cu atîta fidelitate o epocă și un popor.

Tema Revoluției este una dintre temele majore ale cinematografiei sovietice nu numai în deceniul de după victoria Revoluției din Octombrie, în acel deceniu 1919—1929 care este considerat epoca de glorie a filmului sovietic. În primul deceniu al filmului sonor sau după încheierea victorioasă a Marelui Război pentru Apărarea Patriei, tema Revoluției a rămas și cred că va continua să rămînă o temă mereu vie, mereu actuală.

Marius Teodorescu

regizor, directorul Arhivei de filme

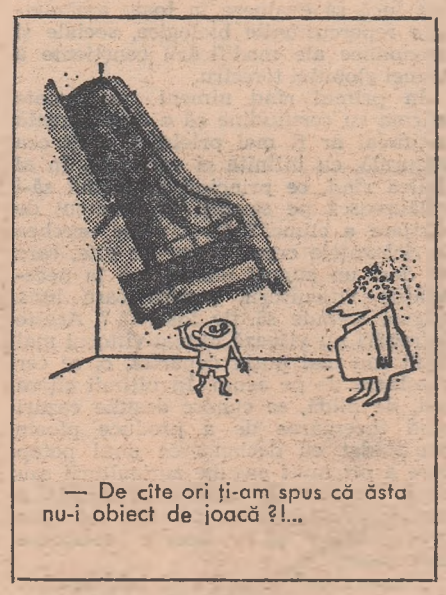

— De cîte ori ți-am spus că ăsta nu-i obiect de joacă ?!...

MUZICĂ

Premiere Șostakovici

Apariția unei noi lucrări de Șostakovici este întotdeauna un eveniment în lumea muzicală, așteptat cu interes și cu speranță. În această toamnă a semnicentenarului Revoluției, compozitorul și-a răsfățat publicul: în răstimp de numai zece zile, au avut loc două premiere Șostakovici — prima cu poemul simfonic „Octombrie", a doua cu Concertul nr. 2 pentru vioară și orchestră.

Revoluția nu este o temă nouă în opera compozitorului. El a mai abordat-o într-o lucrare de tinerețe, Simfonia a doua, scrisă încă în 1927, a reluat-o ulterior în simfoniile a Unsprezecea („Anul 1905") și a Douăsprezecea („Anul 1917"), în muzica pentru filmul-trilogie despre Maxim, în cîteva compoziții corale pe versurile unor poeți revoluționari. Poemul simfonic „Octombrie" continuă această linie de inspirație.

Compoziția are dimensiuni reduse, durează numai zece-douăsprezece minute și este construită pe legătura strînsă dintre două teme de bază: o melodie lirică, ce amintește de cîntecele Revoluției, și marșul triumfal al lui Octombrie roșu care a dat naștere unei lumi noi pe a șasea parte a planetei noastre. Autorul a pus în centrul poemului nu numai aspectul istoric, ci și considerații muzical-filozofice despre Revoluție, făcute de pe poziții actuale, în perspectiva celor cincizeci de ani care au trecut de atunci.

Concertul nr. 2 pentru vioară și orchestră are, de asemenea, un miez filozofic, conținînd gîndurile autorului despre omul timpului nostru, despre timpul nostru și despre sine însuși. Noua compoziție, amplă și profundă, aduce o interesantă inovație: concertul nu mai este doar un monolog al viorii, iar orchestra nu are numai rolul de acompaniator. Lucrarea are cîteva teme pe care vioara și orchestra le preiau pe rînd, executîndu-le cu drepturi egale.

Concertul nr. 2 a fost scris special pentru David Oistrah, care l-a interpretat în premieră cu mare virtuozitate.

GINA LOLLOBRIGIDA ERA DE VINĂ!

Metamorfoza frumoasei Angelica

Filmele cu Angelica au făcut-o populară pe actrița franceză Michèle Mercier, interpreta fermecătoarei și aventuroasei marchize.

Începuturile artistice ale Michèlei Mercier au fost însă modeste. Cînd a debutat în cinematograf, în 1957, avea 18 ani. A jucat în filmele „Trageți în pianist" al lui François Truffaut, „Vă place Brahms?" al lui Anatol Litvak, „Limita irealului" al lui Mario Monicelli și altele. Dar în toate avea roluri episodice și actrița nu putea ieși cu nici un chip din anonimat. Cauza era... asemănarea ei prea mare cu vedeta italiană Gina Lollobrigida. Da, da, ceea ce o ținea în loc era frumusețea ei sau mai bine zis tipul de frumusețe „repetat". Regizorii evită să lucreze cu „dubluri", cu „imitații", chiar cînd acestea sînt opera mamei natura. O „a doua Vivien Leigh" sau o „a doua Elizabeth Taylor" nu-i interesează. Posesoarele chipului respectiv pot avea cu el șanse în viață, dar în cinematograf nu. Nici o imitatoare, din cele prea multe, ale genului Brigitte Bardot n-a reușit să devină cunoscută. Un tip de frumusețe, o dată lansat, nu mai are haz în reluare. Actrița italiană Scilla Gabel, care a crezut că l-a prins pe Dumnezeu de picior fiindcă semăna perfect cu Sophia Loren, n-a putut trece pragul anonimatului pînă nu și-a făcut o operație estetică.

La fel a pățit și Michèle Mercier. După operație, a început ascensiunea ei rapidă. Feminitatea, farmecul actriței, eleganța gesturilor i-au cucerit pe spectatori. La o anchetă a revistei „Cinémonde", cititorii francezi au situat-o pe locul patru printre cele mai populare actrițe ale anului trecut (după Brigitte Bardot, Jeanne Moreau și Michèle Morgan). Această poziție frunțașă în simpatia publicului i-a fost asigurată în mare măsură de personajul Angelica.

După „Angelica", Michèle Mercier s-a reîntîlnit cu Robert Hossein, fascinantul Peyrac, într-un film modern, o dramă polițistă de mare tensiune psihologică. Și a jucat pentru prima oară alături de Jean Gabin în filmul „Trăsnet din senin"

(Din „Sovetski ekran")

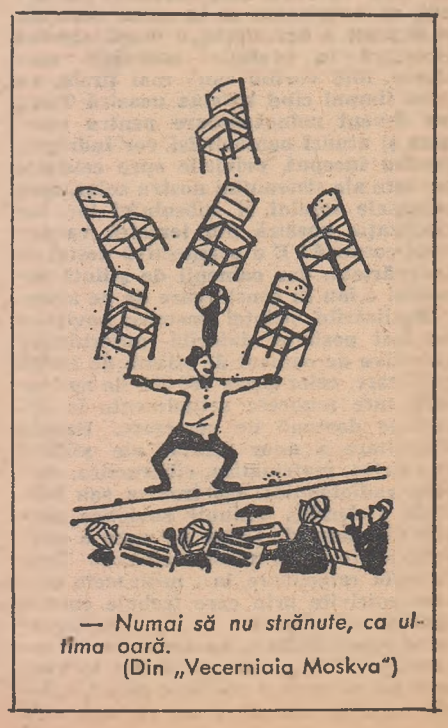

— Numai să nu strănute, ca ultima oară.

(Din „Vecerniaia Moskva")

1917 50 1967

Și Cosmosul și-a deschis porțile...

S-au scurs zece ani de cînd, la 4 octombrie 1957, tăriile cerului au fost brăzdate de primul satelit artificial al Pămîntului, „Sputnik I". Este o aniversare care coincide în mod semnificativ cu o alta, semicentenarul Marii Revoluții Socialiste din Octombrie. Evenimentul a făcut vîlvă în lume și era și firesc căci omul reușise, pentru prima oară în istorie, să înfrîngă bariera gravitațională pe care i-o impunea Terra. Pentru savanții sovietici lansarea „Sputnikului" a prezentat o deosebită importanță, căci ea constituia o dovadă că aspectele esențiale ale zborului cosmic: propulsia rachetei, sistemele de pilotaj și telecomandă, precum și determinarea traiectoriei zborului fuseseră rezolvate.

Folosindu-ne de o recentă declarație a acad. Leonid Sedov, putem spune că succesele obținute în această dificilă muncă de cercetare au exercitat o foarte mare influență asupra întregii dezvoltări a științei și tehnicii sovietice, și îndeosebi asupra unor sectoare de activitate ca aerodinamica aparatelor de zbor de mare viteză, propulsia prin reacție, radioelectricitatea și televiziunea, pilotajul telecomandat. Tehnica mașinilor de calculat a tras și ea foloase ca, de altfel, și activitatea de cercetare teoretică. Importante descoperiri au putut fi realizate, de asemenea, în sondarea proprietăților spațiului extraatmosferic și cosmic.

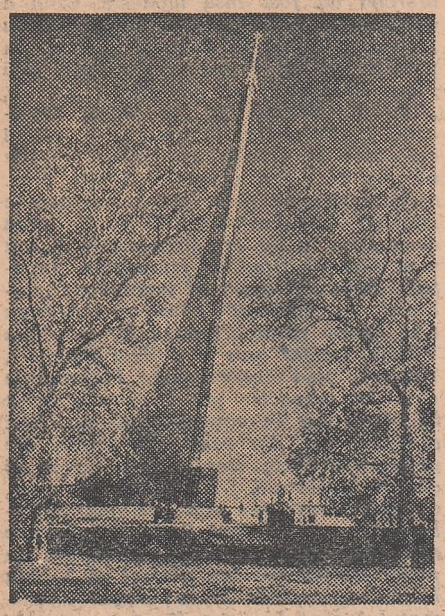

Moscova. Monumentul cuceririi Cosmosului

Cu fiecare succes pe care-l obțin în Cosmos, oamenii de știință sovietici își amintesc, însă, cu respect de Konstantin Țiolkovski și Serghei Koroliov care au elaborat bazele teoretice și practice ale construcției de rachete, care au trasat jaloanele primelor zboruri interplanetare.

Trecînd în revistă realizările sovietice în domeniul spațial, putem afirma că omul va reuși să cucerească Cosmosul, că activitatea sa în acest domeniu a devenit o necesitate, o etapă absolut necesară în evoluția societății moderne. Mai curînd sau mai tîrziu, va veni timpul cînd bătrîna noastră Terra va deveni neîncăpătoare pentru omenire și atunci oamenii își vor îndrepta, pentru început, privirile spre celelalte planete ale sistemului nostru solar, spre resursele solului și subsolului lor, iar civilizația noastră din terestră va deveni cosmică! E o perspectivă destul de îndepărtată, dar oamenii de știință sovietici o iau în considerare de pe acum.

Realizările științei cosmice sovietice au fost posibile datorită puternicelor colective de oameni de știință de înaltă calificare, celor peste 700 000 de specialiști care muncesc actualmente în diferitele domenii de cercetare. Rapida dezvoltare a unor ramuri ale științei ca: fizica, matematica, cibernetica, chimia, radiotehnica, electronica sau biologia a deschis Uniunii Sovietice porțile Cosmosului. Calea pe care o parcurg ideile noi e uneori spinoasă. Dezbaterile referitoare la mijloacele cele mai potrivite prin care trebuie cucerit spațiul extraterestru au fost numeroase și contradictorii. La început unii savanți erau de părere că zborul în Cosmos nu va avea o utilitate practică decît după un număr mare de ani, alții că o cucerire a spațiului care ne înconjoară s-ar putea întoarce, într-o zi, împotriva omului, în fine, alții că ar fi mai indicat ca în cunoașterea lumii cosmice să continue să fie folosite mijloacele tradiționale, fără părăsirea Terrei. Știința sovietică și-a impus, însă, punctul de vedere: studierea și valorificarea spațiului extraterestru nu pot fi realizate fără rachete!

Nu încape îndoială că atunci cînd se va face bilanțul cuceririlor științifice ale celui de al XX-lea secol, experiențele sovietice întreprinse pentru cunoașterea Universului vor apărea ca esențiale.

Acad. prof. Victor Vâlcovici

CLIMATOLOGIE

Șansele uraganului și ale omului

Primii pași spre posibilitatea dirijării climei au fost făcuți. Dar dacă savanții au ajuns să învingă unele dificultăți legate de acest proces, ei nu pot încă să evalueze în toate amănuntele repercusiunile biologice, sociale și economice ale modificării conștiente a climei globului terestru.

În primul rînd nimeni nu poate afirma cu certitudine că o climă creată artificial ar fi mai prielnică decît cea naturală, cu infinita ei varietate. În al doilea rînd, ce principii ar trebui să-i călăuzească pe savanți în procesul de dirijare a climei? Să-și plece urechea la doleanțele crescătorilor de vite, care ar dori un august ploios, sau la necesitățile viticulturii, pentru care luna august trebuie să fie însorită? Aceste întrebări nu vizează numai viitorul mai mult sau mai puțin depărtat, ci se cer rezolvate de pe acum. În ultimii cîțiva ani, de pildă, se cunosc destule cazuri cînd încercarea de a produce ploaie s-a soldat cu declanșarea unui potop care a pricinuit pagube agriculturii sau cînd, dimpotrivă, sistarea artificială a ploilor într-o regiune a dus la scăderea precipitațiilor și în zonele secetoase învecinate.

„Repararea" vremii a părăsit, așadar, domeniul fantasticului. E adevărat că noua știință e încă imperfectă. Ea poate să asigure în proporție de 100 la sută îndepărtarea ceței de pe un aeroport, de pildă, dar șansele de a preîntîmpina un uragan sînt de numai 1 la sută. E inutil să insistăm asupra greutăților cu care au de luptat oamenii de știință în imixtiunea lor în treburile naturii. Să amintim doar de una, care a primit numele de „efectul de seră".

Atît în cercurile de specialitate din Uniunea Sovietică cît și în S.U.A. se vorbește despre construirea unui baraj în strîmtoarea Bering cu scopul de a micșora suprafața învelișului de gheață al Oceanului Înghețat de Nord și deci de a îmblînzi, în urma degajării apelor și a liberei lor circulații, clima emisferei nordice. Proiecte și mai îndrăznețe propun separarea Mării Mediterane de Oceanul Atlantic prin închiderea strîmtorii Gibraltar sau construirea unei bariere în strîmtoarea Florida, pentru a modifica clima Atlanticului de Nord. Dar „efectul de seră" pune bețe în roate în realizarea acestor planuri. În ce constă efectul? Se știe că arderea combustibilului fosil (cărbune, țiței), însoțită de degajarea de bioxid de carbon, creează în atmosferă o pătură izolatoare care reține căldura ce tinde să se depărteze de Pămînt, așa cum geamurile unei sere rețin aerul cald în interiorul ei. Consecința teoretică a acestei stări de lucruri ar trebui să fie o creștere necontenită a temperaturii Pămîntului. Într-adevăr, între 1830 și 1930 s-a constatat o încălzire a temperaturii. După 1940, însă, temperatura medie anuală a scăzut în amîndouă emisferele, cu toate că arderea combustibilului fosil s-a intensificat. Cum rămîne atunci cu „efectul de seră"?

Răspunsul nu e cunoscut încă și de aceea oamenii de știință manifestă multă prudență în intervenția lor în mediul înconjurător. Căci orice schimbare poate produce perturbări în echilibrul în care viețuiesc oamenii și celelalte ființe. Să luăm ca exemplu sensibilitatea cu care reacționează vietățile fie și la schimbările în regimul ploilor. Dacă primăvara ploile încep prea devreme sau prea tîrziu, albinele, care în condiții normale polenizează copacii, nu zboară ci se mențin aproape de pămînt. Broasca țestoasă care trăiește pe țărmurile Atlanticului își depune ouăle în toiul verii, dar puii vor vedea lumina zilei numai dacă obișnuitele ploi de septembrie nu se vor grăbi să cadă; în caz contrar cuiburile vor fi inundate și puii vor pieri.

Aceste două exemple sînt dintre puținele pe care oamenii de știință, căutînd să cunoască amănunte despre interacțiunea dintre climă și organismele vii, au putut să le dea. Pare de neconceput, dar dintre cele 250 000 de plante și peste un milion de vietăți care populează globul, e cunoscută în amănunt numai interacțiunea cîtorva specii. Se știe, de pildă, că ploile musonice din Asia fac să crească numărul îmbolnăvirilor de malarie în India, unde țînțarii se aciuează în băltoace; în Ceylon, însă, deci într-o zonă geografică învecinată, cazurile de malarie se înmulțesc mai ales în perioadele secetoase.

Pînă la cunoașterea tuturor ciudățeniilor naturii — admițînd că *ciudat* este egal cu *necunoscut* — nu poate fi vorba, așadar, de modificări esențiale ale climei în zone întinse, chiar dacă ele ar fi posibile de pe acum sau dacă sînt foarte tentante. Să ne gîndim, de pildă, că încălzirea pășunilor superioare ale Oceanului Înghețat de Nord ar transforma mările ce se întind de-a lungul Siberiei în cea mai bogată sursă de pește din lume, sau că sporirea precipitațiilor în Africa ar determina transformarea întinselor ei deșerturi în pășuni. Cercetările în această direcție necesită colaborarea forțelor științifice pe plan mondial, ceea ce se și realizează în momentul de față prin organizarea a trei centre de observații meteorologice, în U.R.S.S., Australia și S.U.A., reunite în cadrul unui Serviciu meteorologic mondial.

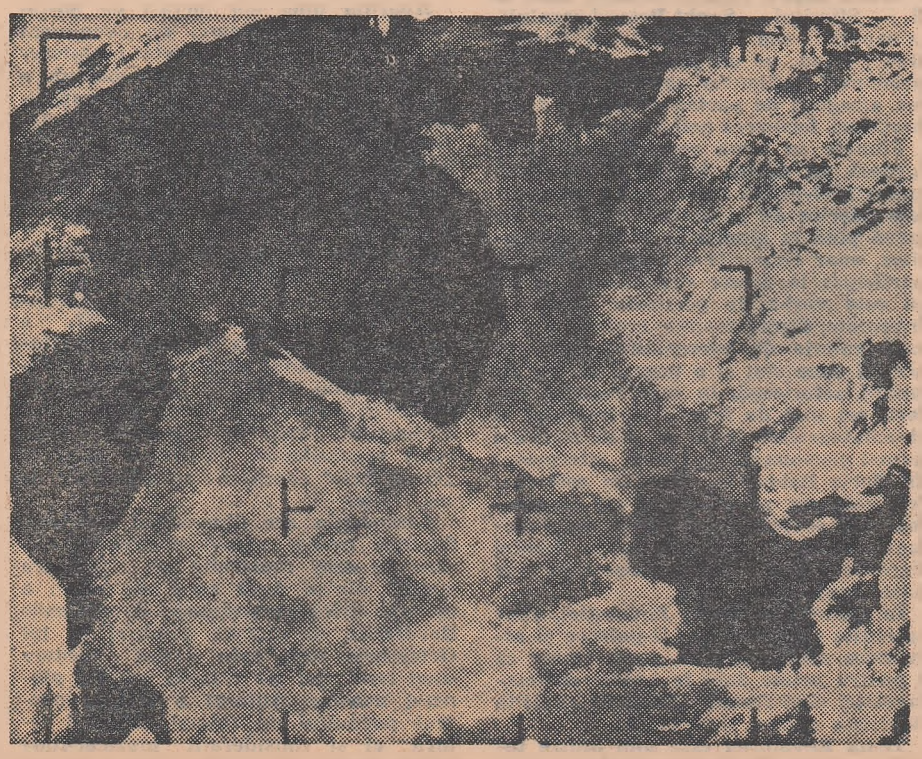

Înlesnind prognoza timpului, fotografierea perturbațiilor atmosferice de către sateliții artificiali va ușura și cercetările de dirijare a climei

BACTERIOLOGIE

Cînd intră în acțiune invizibilul

Studiind diferitele tipuri de soluri, biologii sovietici au descoperit numeroase microorganisme anaerobe, printre care șaisprezece specii pînă acum necunoscute.

Se știe că oxigenul în stare liberă constituie o adevărată otravă pentru aceste organisme invizibile cu ochiul liber și că ele își procură oxigenul necesar vieții din alimentele care le stau la îndemînă. Cînd se află, însă, în straturile superioare ale terenului, microorganismele anaerobe nu pot rezista căci aerul pătrunde cu ușurință în sol și le distruge. Așa încît, pentru a le studia uimitoarea structură, savanții sovietici s-au văzut nevoiți să le cultive în laborator, într-un mediu care să le asigure nu numai existența, ci și reproducerea.

În urma experiențelor întreprinse, microbiologii au putut constata că interesantele microorganisme au un aparat de nutriție alcătuit din excrescențe în formă de ramuri și rădăcini, care le conferă aspectul unei plante. Un caracter distinctiv al anaerobelor îl constituie și marile dimensiuni ale celulelor. În felul acesta, ele fac concurență unor rude apropiate, bacteriile sporifere.

După părerea cercetătorilor sovietici, e foarte posibil ca strămoșii actualelor microorganisme anaerobe să fi fost primele ființe vii apărute pe Pămînt. În același timp, susțin ei, existența acestor microorganisme ridică importante probleme de ordin teoretic și practic. Într-adevăr, participînd la reconstituirea solurilor alcătuite dintr-un amestec de minereuri dezagregate și materii organice în descompunere, microorganismele efectuează o muncă uriașă, căci fertilitatea pămîntului nu este altceva decît rezultatul proceselor biologice, al interacțiunii care are loc între diferitele specii de microorganisme. De aici și interesul microbiologilor, ca de altfel și al economiștilor, pentru o cît mai profundă cunoaștere a proprietăților microbilor ce viețuiesc în sol.

În ultima vreme, cercetătorii sovietici au ținut îndeaproape sub observație coloniile de microorganisme din bulgării de pămînt care le adăpostesc, consemnînd cu grijă diferențele dintre bacteriile „domesticite" din laboratoare și cele „sălbatice" din natură. Ei au imaginat și un aparat automat care să favorizeze cultura permanentă și accelerată a microorganismelor; prin mijlocirea aparatului pot fi obținute specimene capabile să asimileze în alimente o cantitate de 30—40 ori mai mare decît propria lor greutate!

Aparatul funcționează în cadrul Institutului de microbiologie al Academiei de Științe a U.R.S.S. Mediul nutritiv și viteza de absorbție pot fi modificate după voie, dar e absolut necesar să se țină seama de extraordinara sensibilitate a microorganismelor la cele mai mici schimbări în ritmul de viață. Acest stimulator de creștere se dovedește deosebit de folositor în medicină în producția de vitamine și antibiotice, iar în industria alimentară în prepararea anumitor produse.

tehnica

NUTRIŢIE

Adăugaţi trei linguri de peşte praf...

În expresii ca „a-şi cîştiga pîinea" sau „a lua cuiva pîinea de la gură", cuvîntul „pîine" simbolizează cum nu se poate mai grăitor însăşi existenţa omului. În realitate însă organismul nu se dezvoltă şi nu funcţionează normal dacă ne hrănim numai cu pîine sau cu echivalentul ei, proteinele de origine vegetală. O asemenea alimentaţie duce la subnutriţie şi chiar la unele boli, care, din păcate, se mai întîlnesc încă frecvent în ţările slab dezvoltate. Pentru a lichida această tristă stare de lucruri, dar şi pentru a putea acoperi cererile de alimente care cresc proporţional cu înmulţirea rapidă a populaţiei globului s-au făcut tot felul de propuneri de sporire a producţiei agricole prin diverse metode, de perfecţionare a creşterii animalelor, de domesticire a unor noi specii de animale etc. Mai mult, specialiştii şi-au îndreptat cu aviditate privirile spre mări şi oceane, acest nesecat izvor de bogăţii prea puţin exploatat pînă acum.

S-a apreciat că apele, care acoperă aproape 70 la sută din planeta noastră, ar putea furniza anual circa 250 de milioane de tone de peşte. Deocamdată se pare că nu se pescuieşte decît a şaptea parte din această cantitate. Ţinînd seama şi de faptul că peştii conţin proteine de calitate superioară, se poate spune că mările pot salva omenirea de „foame". Intensificarea pescuitului nu constituie o problemă; nu acelaşi lucru este însă valabil şi pentru rezultatul pescuitului. Peştele este un produs foarte uşor alterabil, care reclamă condiţii speciale de conservare şi transport. Chiar dacă nave frigorifer l-ar duce pînă în ţările calde, adică acolo unde lipsa de proteine e mai acută, desfacerea lui în condiţii igienice este încă imposibilă. De aceea se încearcă transformarea peştelui într-un produs care să poată fi depozitat, transportat şi desfăcut în orice condiţii climatice, dar care să posede totuşi marile calităţi nutritive ale peştelui proaspăt. În acelaşi timp, acestui produs i se mai cere să fie ieftin şi să se prezinte sub o formă sub care să poată fi introdus în multe mîncăruri naţionale, fără a le schimba gustul, pentru ca oamenii să-l utilizeze efectiv. S-a trecut deci la fabricarea unei făini de peşte sau „peşte praf", pentru început foarte bine primită de animalele cărora li s-a dat ca „supliment" în hrană. Au fost încercate două metode de extracţie a substanţelor nutritive din peşte: una după dizolvarea lui într-un solvent (de obicei alcoolul izopropilic, preferat în industria alimentară pentru deosebitele sale calităţi) şi cealaltă după deshidratarea prealabilă. În ambele cazuri s-a obţinut un praf inodor şi insipid, constituit în proporţie de 80 la sută din proteine şi posedînd şi substanţele minerale din peşte. Praful nu este însă destinat a fi consumat ca atare (din el nu se găteşte... ciorbă de peşte!), ci în combinaţie cu cereale, întrucît în concentraţii de sub 10 la sută nu le modifică gustul şi mirosul. Adăugat la făina de pîine, patiserie şi paste făinoase, la orez şi porumb, la produse lactate nici nu s-a simţit. Cinci grame de peşte praf amestecate cu 45 de grame de orez echivalează cu valoarea nutritivă a unui ou. Cu făină de grîu, zahăr şi grăsime a dat un echivalent al laptelui care a şi fost experimentat în alimentaţia sugarilor şi copiilor subnutriţi.

Fabricarea peştelui praf pe scară largă ar putea începe, dat fiind că procedeele sînt puse la punct şi există planuri de fabrici care să scoată zilnic aproape 7 tone de praf din 50 de tone de materie primă. Dificultatea constă însă în a convinge populaţia să-l folosească, căci oamenii se arată totdeauna circumspecţi faţă de produsele alimentare noi, pe care nu le-au apucat din copilărie. De aceea există propuneri ca, pe viitor, în regiunile în care hrana este deficitară în proteine, să se desfacă făină şi paste făinoase gata amestecate cu praf de peşte şi, în plus, acesta să fie introdus în mîncarea servită la cantine, în spitale etc.

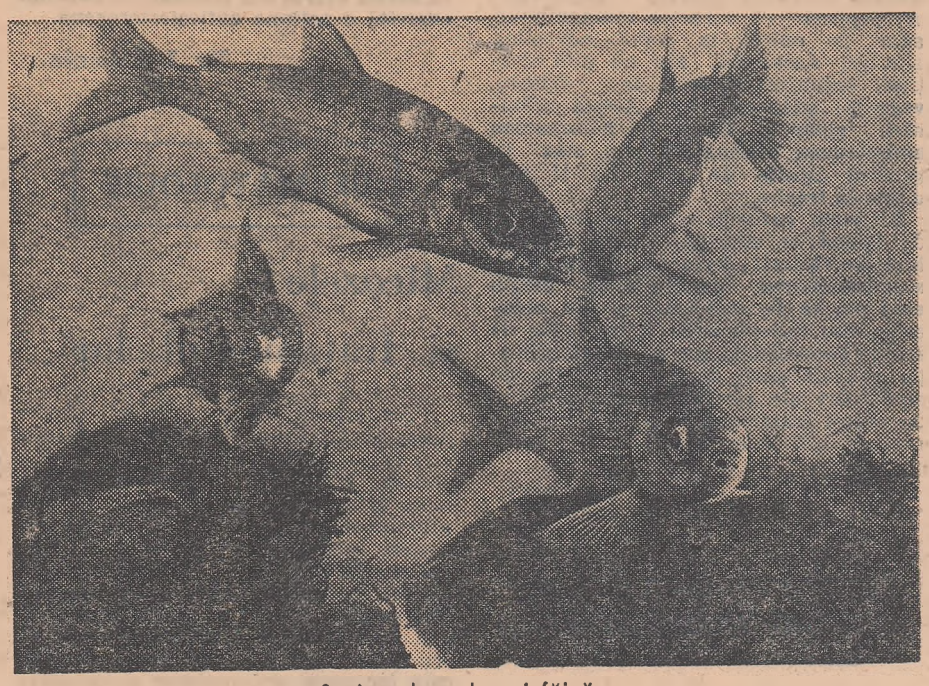

Înainte de a deveni făină...

SPECULAŢII ASTRONOMICE

Civilizaţii extraterestre

„Au descoperit şi două stele mai mici, sau „sateliţi", care se învîrtesc în jurul lui Marte, cea interioară aflîndu-se la distanţă de exact trei diametre de centrul planetei, iar cea exterioară la cinci; prima face o rotaţie completă în 10 ore, iar a doua în 21 de ore şi jumătate..." Aşa relatează Gulliver (recte Swift) descoperirea „lunilor" lui Marte de către astronomii din Laputa cu 150 de ani înainte de a fi fost cunoscute de către cei tereştri. Dar şi mai surprinzător este faptul că descrierea lui Swift corespunde neaşteptat de bine cu realitatea.

Deimos şi Phobos, cei doi sateliţi, se comportă foarte bizar. Printre altele, Phobos înconjoară de trei ori planeta în cursul unei singure rotaţii a acesteia, lucru nemaiîntîlnit la alţi sateliţi naturali; în plus orbita i se reduce mereu, fenomen greu de explicat la un corp solid cu masa respectivă, în aşa fel încît Phobos pare sortit pieirii într-un timp astronomic relativ scurt. Aceste constatări l-au făcut pe dr. I. S. Şklovski, de la Institutul astronomic „Şternberg" al Academiei de Ştiinţe a U.R.S.S. să emită, în 1959, o ipoteză şi mai uluitoare decît a fost a lui Swift în secolul al 18-lea. După Şklovski, Phobos ar fi gol pe dinăuntru şi de aceea reacţionează la atracţii foarte mici. De altfel, ambii sateliţi ar fi corpuri artificiale, plasate pe orbită acum cîteva milioane de ani de fiinţe inteligente care aveau o tehnică foarte avansată. Cîţiva ani mai tîrziu Şklovski a scris o carte intitulată „Universul, viaţa, inteligenţa". Astronomul american Carl Sagan a cerut voie să traducă cartea şi aşa s-a înfiripat între cei doi oameni de ştiinţă o colaborare din care a rezultat volumul „Viaţa inteligentă în Univers" (1966), o impresionantă acumulare de fapte şi un prilej de speculaţii fascinante.

Să ne oprim asupra uneia din întrebări: cîte civilizaţii tehnice mai avansate decît a noastră se află în Galaxia din care facem parte? Astronomii socotesc că acest număr poate fi aflat printr-o ecuaţie relativ simplă, reprezentînd produsul mai multor factori a căror valoare poate fi apreciată cu destulă rigurozitate pe baza datelor sau ipotezelor existente.

Prezentarea unora din aceşti factori ne va familiariza cu o seamă de păreri care circulă astăzi printre astronomi.

În primul rînd, pentru a şti pe cîte sisteme solare se poate conta, trebuie aflată viteza medie de formare a stelelor. Galaxia noastră cuprinzînd aproximativ 100 de miliarde de stele fixe cunoscute şi vîrsta ei fiind apreciată la 10 miliarde de ani, rezultă că în fiecare an se nasc 10 stele noi. Cîte din acestea au planete? După teoriile actuale despre originea sistemului solar se pare că de îndată ce s-a format o stea, nu întîrzie nici planetele. În ce priveşte sateliţii naturali pe care există condiţii propice apariţiei şi dezvoltării vieţii se evaluează, cu modestie, că în fiecare sistem solar există cîte unul. Deducţia s-a făcut prin analogie cu propriul nostru sistem, în care sîntem martori că asemenea condiţii s-au întîlnit cu certitudine pe o planetă şi presupunem că s-ar mai putea afla pe încă una sau două. Într-un astfel de mediu extern, viaţa trebuie să survină la un moment dat: ea dă naştere la organisme care se reproduc, ceea ce face să intre în joc selecţia naturală şi deschide calea evoluţiei biologice. Descoperirea unor forme de viaţă, fie ele şi simple, pe Marte sau altă planetă soră ar confirma această ipoteză. În orice caz se admite, tot prin analogie cu noi, că o planetă din fiecare sistem solar este „locuită". Ajung însă aceşti locuitori să fie inteligenţi şi, într-o etapă şi mai avansată, să posede o civilizaţie tehnică? Unii oameni de ştiinţă susţin că evoluţia duce implicit la inteligenţa conştientă, alţii neagă că apariţia acestui atribut ar fi inevitabilă. În consecinţă, deşi se admite că Pămîntul nu a monopolizat formele superioare ale vieţii, se consideră că ele există numai pe o zecime din planetele care au îndeplinit toate condiţiile anterioare. Acelaşi coeficient se atribuie şi lumilor cu civilizaţie tehnică.

Pînă acum ne-am putut lua pe noi drept exemplu şi etalon. Ultimul factor pe care se bazează calcularea numărului de civilizaţii superioare nouă nu mai cunoaşte însă nici un precedent. Este vorba de vîrsta medie, în ani, a civilizaţiilor capabile şi dornice de a comunica cu altă lume, pentru care s-a adoptat o valoare medie între distrugerea unei civilizaţii de îndată ce a intrat în faza comunicaţiilor interstelare şi supravieţuirea ei atît timp cît există şi steaua în jurul căreia gravitează. „Media de viaţă" a civilizaţiilor supraevoluate poate să ne dea curaj: 10 milioane de ani!

Introducînd toţi aceşti factori în ecuaţia amintită la început rezultă că un milion de stele din Galaxia noastră adăpostesc, pe una din planetele lor, o civilizaţie avansată. Pare mult. Raportînd însă acest milion la cele o sută de miliarde de stele ale Galaxiei, vom constata că abia 0,001 la sută intră în categoria care ne interesează, ceea ce înseamnă că nu avem vecini prea apropiaţi. Pînă la o astfel de planetă e cale de cîteva sute de ani lumină.

Fără cuvinte

BIOLOGIE

Va dăinui sau va dispărea?

La 33 kilometri de ţărmurile sudice ale Islandei, în zorii zilei de 14 noiembrie 1963 o insulă a început să se ridice din valurile înspumate ale oceanului... Apoi, pe această cea mai nouă bucată de uscat a globului nostru s-a desfăşurat o furtunoasă activitate vulcanică. Lava incandescentă clocotea sub pojghiţa subţire abia formată şi erupea din nenumărate cratere, zvîrlind vîlvătăi de foc peste valuri. Încît nu degeaba au dat islandezii acestei formaţii vulcanice numele de Surtsey, adică insula Surtur; în mitologia popoarelor nordice Surtur era zeul focului.

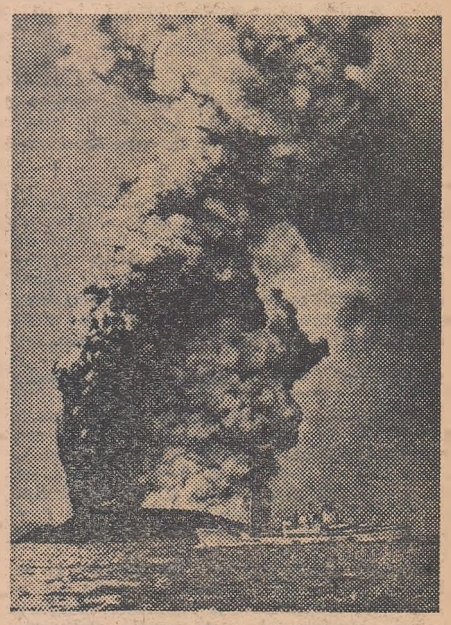

Aşa s-a născut insula

Dar în prezent, pe această insulă se desfăşoară un fenomen poate şi mai interesant decît naşterea ei: viaţa începe să pună stăpînire pe acest pămînt nou născut. Şi oamenii de ştiinţă profită de această ocazie unică pentru a studia apariţia vieţii pe pămîntul steril, modul cum plantele, animalele reuşesc să cucerească insula.

Activitatea subterană a forţelor vulcanice s-a liniştit. Cu toate acestea, cercetătorii se află într-o permanentă legătură cu uscatul. Cînd comportarea ameninţătoare a craterelor pare să anunţe un pericol, se dă alarma, iar după cîteva minute apar helicoptere cu echipe de salvare.

Primele semne de viaţă pe această bucată moartă de pămînt, acoperită doar de lavă şi grohotiş, au fost aduse de păsări. Excrementele lor au constituit primele urme de viaţă organică. Apoi au apărut nişte bacterii de provenienţă necunoscută, care au găsit surse de hrană în compuşii de sulf şi hidrogen din compoziţia lavei. Rămăşiţele acestor bacterii au constituit baza formării unui prim strat de humus, materie indispensabilă pentru existenţa vieţii vegetale pe insula stearpă.

Apoi, după scurt timp, vîntul a adus pe ţărmul parte nisipos, parte stîncos al insulei Surtsey sporii unor plante inferioare de pe uscat, iar curenţii marini au adus seminţele unor plante superioare, ba chiar plante vii. Aşa se face că, în vara lui 1965, pe insulă au apărut primele plante. Brînca şi cîteva alte specii de plante şi-au înfipt rădăcinile în acest sol neproductiv. După cîtva timp, însă, o ploaie de cenuşă vulcanică a pus capăt vieţii vegetale, acoperind şi distrugînd totul. Viaţa vegetală nu s-a lăsat totuşi intimidată: în anul următor plantele au apărut din nou.

Trebuie să menţionăm, de altfel, că nu numai biologi şi botanişti au venit să studieze, ca într-un laborator, apariţia şi dezvoltarea vieţii pe Surtsey. Insula oferă un larg cîmp de activitate şi geologilor.

Aceştia au trebuit să înveţe în primul rînd că puterea valurilor mării este mai mare decît se arată în manuale. Izbindu-se de mal, în numai trei-patru ani valurile au transformat masa compactă de lavă vulcanică în pietricele mici, rotunde, netede şi lucioase. Valurile pătrund atît de adînc în masele de lavă de la ţărm, încît malul, la început lin, a devenit abrupt. Mai mult, oceanul dezlănţuit a înghiţit două insuliţe mici, tot de origine vulcanică, care s-au ivit după Surtsey,

În consecinţă, geologii se întreabă dacă insula nu va avea aceeaşi soartă, dacă într-o bună zi nu se va scufunda şi ea în ocean dispărînd fără urme, la fel cum a apărut dintr-odată, acum patru ani...

Poșta medicului

SARCHIS JEAN — Constanța : Aplicațiile de comprese cu parafina nu sînt chiar o ultima noutate în tratamentul nevralgiilor de trigemen și ele pot fi efectuate în orice serviciu de fizioterapie. Firește că parafina trebuie să fie caldă în faza de topire, iar compresa este o rașă obișnuita.

R. PANTAZIS — Bacău : Fiind vorba de o spină bifidă ocultă, fără tulburări funcționale, nu e nevoie de nici un tratament special. Totuși e bine să evitați eforturile fizice mari și bruște.

BADEA I. GRIGORE — Com. Dragoteşti, raion Balș : Paralel cu vitamina A sub formă naturală (morcovi) sau sintetică (3—4 drajeuri/zi), credem că tulburarea de vedere de care vă plîngeți poate fi remediată cu produsul românesc E.T.O.

RICHITAN PETRU — Buziaș : Sînt fenomene de **andropauză** inerente vîrstei și care nu au nici o legătură cu diabetul de care suferiți. Puteți încerca totuși Testolent (sau Femovirin), o fiolă la 4 săptămîni, asociat cu vitamina E, 3—4 drajeuri pe zi, eventual o cură prelungită de Folcisteină, 40—50 fiole, o fiolă la 2 zile.

BERGHI S. MIRON — Huși : „Leacul radical" și cu eficacitate sută la sută este... căsătoria, firește cu o tînără de vîrsta dv., și de care să vă lege nu numai o simplă și efemeră atracție fizică. Paleative : vitamina E, 3—4 drajeuri pe zi, o cură de Folcisteină și, eventual Rp. Clorhidrat de iohimbină 0,10 g, apă distilată 10 g. D.S. 20 picături de 3 ori pe zi.

BAZIC ȘTEFAN — București : 1) **În hidrocel** punctiile evacuatoare sau injecțiile sclerozante nu dau rezultate. Singura soluție rămîne tot intervenția chirurgicală. 2) Pentru combaterea și profilaxia **spasmelor vasculare** se recomandă : gimnastica vasculară (lăsînd piciorul la marginea patului, apoi aducîndu-l la nivelul corpului după care va fi ridicat pe un postament sau pe cîteva perne), încălțăminte comodă, călduroasă, toaleta zilnică a picioarelor, suprimarea fumatului. Ca tratament medicamentos : Agozol (3 drajeuri/zi) alternînd cu Tolazolină (sau Priscol), în cure îndelungate.

R. Z. V. — București : 1) Citiți răspunsul dat sub Lauriana la pct. 1 în nr. 38 ; 2) Citiți răspunsul dat sub E. M. Priboieni (Argeș), pct. 2, în nr. 35 din „Veac nou".

ION ST. PĂTRAȘCU — Com Galicea Mare, raion Băileşti, reg. Oltenia : Cu toată bunăvoința, n-am izbutit să înțelegem mai nimic din prolixa dv. epistolă. Ce doriți exact să aflați ? Scrieți-ne mai concentrat și mai clar.

MARIOARA B. — Galați : 1) Împotriva **seboreei feței**, după băi de abur tamponați zonele seboreice cu următoarea loțiune : Rp. Trietanolamină 8 g, borax 2 g, glicerină 5 g, spiritus vini 25 g. apă distilată 60 g. Pentru înmuierea și albirea **comedoanelor**, aplicați peste noapte următoarea pastă : Rp. Perhidrol 5 g, lanolină 25 g, butyr cacao 15 g. Apoi îndepărtarea punctelor negre cu ajutorul extractorului de comedoane, operație pe care o poate executa orice cosmetician.

G. V. — Făget, reg. Banat : 1) **Extrasistolele** apărute la inimi sănătoase nu au în genere indicații pentru droguri aritmice. Evitați eforturile obositoare, alcoolul, cafeaua, tutunul, asanați eventualele focare de infecție (amigdale hipertrofice, carii și granuloame dentare etc). Dacă extrasistolele provoacă tulburări subiective (senzație de nod în gît, bătăi puternice, amețeli etc), puteți lua 2—3 comprimate pe zi de Extraveral sau Napoton. Ca drog aritmic specific : sulfat de chinidină, în doze de 200—300 mg. la interval de 6—8 ore, timp de 10 zile. 2) Persoanele cu mai mult de patru copii beneficiază atît de tratament medical, cît și de medicamente în mod gratuit.

NICOLESCU GH. — comuna Niculițel, raionul Tulcea : Din păcate, **hidrocefalia dobîndită**, provocată de obstrucția căilor de scurgere a lichidului cefalorahidian printr-o tumoare sau inflamație meningiană, cum pare a fi afecțiunea fiului dv., continuă a avea un prognostic foarte grav. Maladia nu este susceptibilă decît de un tratament chirurgical, firește dacă extirparea tumorii este posibilă. Puncția craniană sau lombară evacuatoare nu reprezintă o soluție de durată, iar repetarea punctiilor comportă grave riscuri, de aceea este contraindicată.

Ing. Dr. POPA — București : Metischol (și nu Metisol, cum scrieți dv.) este un preparat sub formă de capsule, conținînd o serie de substanțe lipotrope ca : metionina, colina inozitolul etc., care influențează favorabil metabolismul hepatic. În lipsa acestor substanțe, lipidele aduse la ficat nu pot fi cu ușurință degradate ; de aici rezultă acumularea lor în celula hepatică, unde pot forma chisturi grăsoase. Substanțele lipotrope influențează favorabil și funcția antitoxică a ficatului. Administrarea Metischolului (în doze de 6—10 capsule/zi) poate fi prelungită 1—2 luni, cu reluări după pauze. Un produs indigen echivalent cu Metischolul este Lipotropul, medicament avînd aceeași eficacitate, în doze de 4—6 drajeuri zilnic.

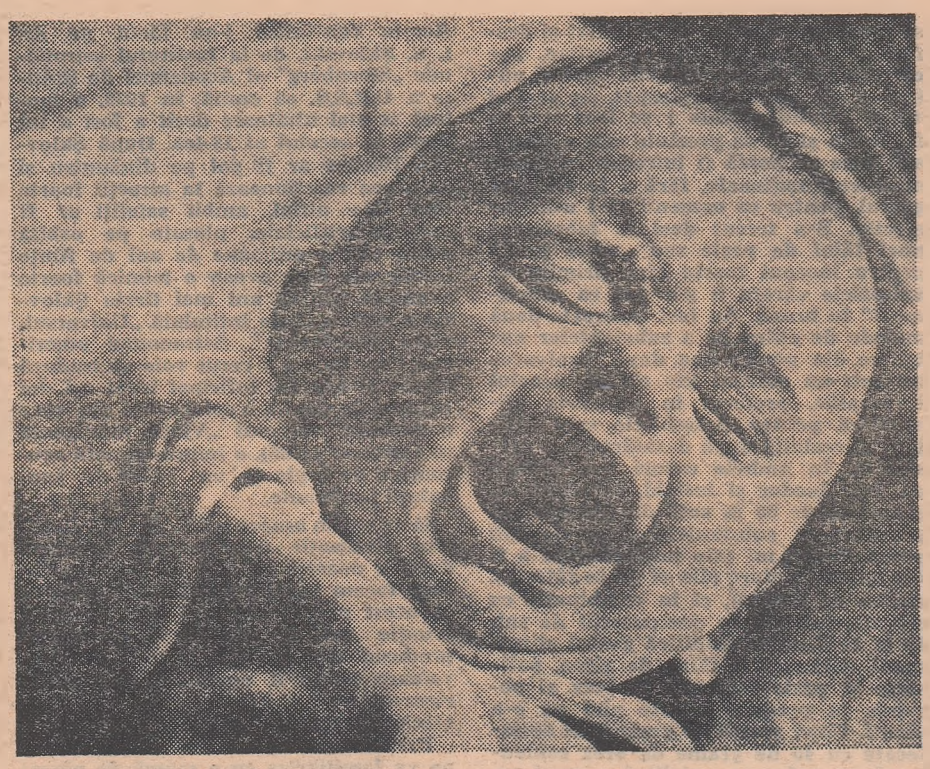

De ce plînge copilul ?

DE VORBĂ CU PĂRINȚII

Tulburările somnului la copii

Somnul reprezintă forma cea mai importantă de odihnă pentru organismul copiilor ; în cursul somnului se refac nu numai celulele nervoase ci și celelalte organe, aparate și sisteme ale organismului.

Nerespectarea somnului sau tulburările acestuia pot avea consecințe grave la copii și adolescenți.

Apariția insomniei la copilul de vîrstă școlară este un semn de supraîncordare nervoasă a cărei cauză trebuie căutată și înlăturată. Insomnia se poate manifesta fie prin greutatea de a adormi, fie prin treziri repetate în cursul nopții sau prin deșteptarea disdedimineață. Alteori copiii se zvîrcolesc ore de-a rîndul în pat, se agită, vorbesc și țipă în somn, transpirînd deseori puternic. La unii apare brusc teama de a dormi pe întuneric sau de a se culca singuri în cameră. În toate aceste situații, durata somnului se scurtează și copiii se trezesc insuficient odihniți.

Cauzele acestor tulburări sînt reacții care trădează o excitabilitate crescută a sistemului nervos. Dacă se vor cerceta factorii care le determină se va vedea că aceștia sînt cei mai adesea : conflicte familiale sau școlare, suprasolicitare în procesul de învățămînt, insuccese sau decepții școlare. Copiii mici care nu au mai fost încadrați în colectivități prezintă adesea asemenea tulburări în contact cu mediul școlii sau al grădiniței.

O altă tulburare de somn o constituie tendința de a prelungi durata acestuia peste limitele obișnuite. Și această situație coincide uneori cu greutăți de acomodare a copilului la noi condiții de mediu, traumatisme psihice, emoții puternice, dificultăți școlare etc. Este îndeosebi vorba de copii cu un sistem nervos debilitat și cu o excitabilitate scăzută, chiar și după un somn prelungit ; acești copii se trezesc greu și sînt uneori somnolenți în timpul zilei.

Somnul superficial, populat de vise rele și coșmaruri sau chiar de crize de spaimă nocturnă („pavor nocturnus") ori deplasări cu caracter somnambulic, apar de obicei la copiii nevrotici, anxioși, spasmofili sau cu alte afecțiuni organice (sechele de rahitism, vegetații adenoide etc.). Aceste tulburări, chiar și crizele de automatism ambulatoriu (somnambulism), sînt în general lipsite de gravitate și sînt uitate la trezire.

În toate cazurile amintite, măsurile de igienă și educație care tind să înlăture factorii declanșatori (oboseala, suprasolicitarea, condițiile de mediu etc.) pot să fie suficiente pentru reducerea sau îndepărtarea tulburărilor de somn. Fenomenele nu au o semnificație specială decît dacă sînt însoțite de modificări ale electroencefalogramei și de obicei tratamentul medical nu este necesar decît în acest caz.

Dr. S. Sovetov

— Doctore, n-are rost să-ți faci nervi !

CUM NE HRĂNIM

Grăsimile — adevăr și prejudecăți

Poate că nici un aliment nu este atît de blamat astăzi de specialiști și de profani ca grăsimile. Care este totuși rolul lor în alimentație ? Ne putem dispensa de ele ? Ce este adevăr și ce este prejudecată cu privire la grăsimi ?

Grăsimile sînt absolut necesare în alimentația rațională a omului normal. Este adevărat că ele au o valoare calorică foarte mare și de aceea trebuie reduse la cei cu predispoziție la îngrășare, precum și la cei în vîrstă deoarece favorizează apariția aterosclerozei. Dar dacă oamenii sănătoși nu ar consuma grăsimi, ar trebui ca pentru acoperirea energiei cheltuite de organism să mănînce cantități prea mari din celelalte alimente. Lucru greu de suportat și chiar dăunător prin dezechilibrarea rației alimentare. Grăsimile prezintă avantajul de a reprezenta o formă concentrată de energie, care se eliberează lent și continuu. În plus unele grăsimi, cum sînt untul, uleiurile extrase din ficatul unor pești (morun, ton etc.) untul și uleiurile obținute din porumb, floarea soarelui, arahide, susan, soia, conțin cantități importante de vitamine, mai ales A și D.

Consumul grăsimilor în cantități insuficiente încetinește creșterea și dezvoltarea copiilor, duce la scăderea capacității de muncă, micșorează rezistența față de îmbolnăviri, uneori contribuie la apariția unor forme de eczeme.

Cînd sînt consumate însă în cantități prea mari sau în prăjeli îngreunează digestia. Grăsimile încinse în care se prăjesc carnea sau legumele nu sînt bine suportate de cei care suferă de boli de stomac sau alte afecțiuni ale tubului digestiv. Grăsimile încinse pot deveni nocive chiar și pentru persoanele sănătoase, dacă se abuzează de mîncăruri preparate pe bază de prăjeli sau rîntașuri.

Un adult care prestează o muncă obișnuită și cheltuiește în medie 3000-5000 calorii pe zi are nevoie de 60—70 de grame de grăsimi. Dintre grăsimi, cea mai recomandabilă e untul. În loc de unt se poate folosi și un unt vegetal bun ori margarină. Smîntîna și gălbenușul de ou conțin grăsimea sub o formă fin emulsionată, care se digeră ușor. Untura, seul, untura de gîscă sînt deobicei mai greu de suportat. Dintre grăsimile vegetale, cel mai recomandabil este uleiul de floarea soarelui, care se digeră ușor dacă nu a fost tare încins. După unele cercetări recente, uleiul extras din germeni de porumb exercită o acțiune anticolesterogenă.

Dr. I. Solomin

DERMATOLOGIE

Micozele și tratamentul lor

Provocate de unele specii de ciuperci parazite, numite dermatofiți, micozele sînt boli ale pielii, părului sau ale unor organe interne și se împart în patru mari grupe : a) micozele părului sau **pilomicozele**, în care sînt cuprinse tricofiția, microsporia și favusul ; b) **epidermomicozele**, cu afecțiunile din grupul epidermofițiilor ; c) **keratomicozele** ce apar numai pe pielea lipsită de păr, cum sînt pitiriazisul versicolor și eritrasma ; d) **micozele profunde**, din care fac parte actinomicoza și sporotricoza.

Localizate în special pe pielea capului la copii (cu excepția favusului care poate apărea și la adulți), pilomicozele se caracterizează prin plăci de dimensiuni variabile, acoperite cu mici scuame (cojițe) albicioase sau gălbui, conținînd adevărate depozite de spori. Ele pot ataca de asemenea și unghiile, formînd așa-zisele onicomicoze și perionixisuri, caracterizate prin fărîmițarea lamelor ungheale.

Incurabile odinioară, micozele sînt astăzi tratate cu succes mulțumită descoperirii unui grup de antibiotice cu acțiune specifică denumite **antifungice** sau **fungicide**. Principalele substanțe fungicide utilizate astăzi în tratamentul a numeroase boli de piele provocate de ciuperci sînt :

— **Amfotericina B (Fungistonul)**, antibiotic folosit mai ales în tratamentul micozelor viscerale (candidioze, blastomicoze etc.), care se prezintă sub formă de pulbere, putîndu-se administra prin injecții pe gură sau sub formă de aerosoli.

— **Griseofulvina (Likudenul)**, antibiotic activ numai în dermatomicoze (microsporon, epidermofiton, tricofiton) ; este utilizat cu succes în tratamentul onicomicozelor și perionixisului.

— **Nistatinul** (Stamicin, Mycostatin, Fungistan N.R.) cu acțiune bacteriostatică mai cu seamă în infecțiile provocate de Candida albicans, levuri, epidermofiții, tricofiții și microsporii.

Fungicidele au revoluționat tratamentul bolilor micotice, constituind în zilele noastre medicamentele specifice ale acestor ciuperci atît de dăunătoare omului și animalelor.

Dr. Savveli Ciuhadze

ITALIA

Sclipirea Romei

Vizitam foarte des vila Borghese și m-aș fi putut duce zilnic acolo, fie și numai ca să privesc de la răspîntie sclipirea Romei.

Nu sînt vorbe goale. Din depărtare, Roma sclipea, într-adevăr, așa cum strălucește în razele puternice ale soarelui marmura îngălbenită de vreme. Soarele de toamnă în asfințit aprindea, în aerul răcoros, scîntei de bronz pe cupola Catedralei Sf. Petru și pe acoperișurile altor clădiri străvechi.

Deși era octombrie, nu se auzea foșnet de frunze, așa cum se întîmplă, de obicei, la noi în Rusia. Grădinile triste și pustii ale vilei erau stăpînite de un singur sunet : susurul solemn al unei fîntîni arteziene. Jeturile de apă verzui ca valurile mării cădeau într-o cupă de marmură ; din obișnuință, probabil, turiștii aruncau uneori în cupă, ca în fontana Trevi, mici monede de argint. Monedele se mișcau ușor sub loviturile apei în cădere. Figurile de zeități alegorice, săpate pe monezi, păreau triste pentru că fuseseră osîndite să zacă toată noaptea în apa rece din fundul cupei.

M-am așezat pe o bancă de piatră din preajma fîntînii. Nimeni n-a mai luat loc lîngă mine. Numai un băiat vioi, cu șort cadrilat și patine cu rotile, trecea din cînd în cînd în goană pe asfalt, după care se mistuia îndărătul vilei.

Ciudat, dar fîntîna mi se părea singuratică și îmi era milă de ea, cum ți-e milă de un bătrîn părăsit. Era osîndită să facă mereu același lucru : să curgă și să susure noapte de noapte pînă cînd, deasupra Romei, se ivesc zorile tulburi. Știm ce chinuitoare sînt nopțile pentru bătrînii care au insomnie. Arareori, o stea necunoscută sclipea pe cerul înalt. Raza ei slabă tremura o clipă în apa rece din cupa fîntînii. Era singura întîlnire nocturnă a fîntînii cu ceva viu.

De altfel, la Roma nopțile mi s-au părut în genere mult mai monotone decît nopțile de iarnă la Moscova. De cîteva ori pe noapte ești trezit de bătăile egale ale unui clopot, te așezi pe marginea patului și nu te poți hotărî să te îmbraci și să ieși din hotelul *Nazionale* ca să faci o plimbare prin oraș. Să hoinărești fără nici un țel pe străzile pustii și misterioase și să te întîlnești doar cu carabinieri. Căci, noaptea, jandarmii italieni merg întotdeauna cîte doi și se aude cum le zăngăne săbiile. Să te plimbi noaptea prin Roma și să ajungi dincolo de Tibru, în Trastevere sau în alte cartiere periferice...

După ce am stat o bună bucată de vreme lîngă bătrîna fîntînă din parcul vilei Borghese, mi-am luat rămas bun de la dînsa, am urcat scara lată care duce la galeria de artă, am intrat în prima sală și m-am așezat numaidecît pe o bancă ; trebuia să-mi deprind privirea cu lumina trandafirie — străbătută de o strălucire aurie — ce se revărsa din plafon, de parcă în imensa sală abia asfințise soarele. Lumina era răspîndită de picturile lui Giovanni Marghetti și Domenico Ancelis, care acopereau tavanul și pereții.

Cum soseau în sală, vizitatorii erau învăluiți în strălucirea trandafirie a picturilor. Mulțumită acestei lumini neobișnuite, chipurile lor păreau delicate și frumoase. Mai cu seamă fețele femeilor tinere și ale copiilor. Și, evident, impenetrabila figură de porțelan a unei tinere japoneze pe care o întîlnisem în vila Borghese de cîteva ori.

Străbătea sălile galeriei cu multă băgare de seamă, iar capul i se pleca ușor într-o parte ca o floare pe lujer. Privea cu ochii-i negri sculpturile lui Bernini — un artist uluitor, în mîna căruia piatra devenise mlădioasă și caldă, ca trupul omenesc. Lucrul se observă cel mai bine în sculptura „Răpirea Proserpinei" ; pe pîntecele Proserpinei au rămas întipărite urmele degetelor lui Pluton, cel care a răpit-o.

Cu prilejul uneia din vizitele pe care le-am făcut la vila Borghese am observat cum japoneza a privit-o îndelung pe Proserpina, apoi s-a uitat pe furiș în jur și și-a apăsat cu degetele-i subțiri și lungi mîna goală pînă aproape de umăr. În felul acesta, pe antebraț i-au rămas aceleași urme ca pe pîntecul Proserpinei.

Am zîmbit. Fata mi-a surprins privirea și s-a roșit ca para focului. Un șirag de dinți egali și ascuțiți au prins să strălucească printre buzele întredeschise. Surîsul aproape mînios m-a silit să întorc capul și să părăsesc imediat sala...

La un moment dat, lunga preumblare prin sălile muzeului a început să mă obosească. Madonele visătoare și sfinții gravi din tablouri erau somptuos înveșmîntați. Ședeau în fotolii tăiate în piatră, iar colinele joase ce se zăreau prin ferestre erau acoperite cu o iarbă anemică, bună doar pentru hrana mieilor.

În aceste Iudei, Bethleemuri și Nazarete se simțea o mare lipsă de aer ; timp de secole aerul fusese, parcă, încins la maximum de soarele care în tablouri se rostogolea atît de lent spre asfințit. Am respirat fără voie adînc și aș fi dorit ca peste această țară biblică cuprinsă de uscăciune, să se abată o ploaie torențială, cu spume. Dar dorința nu mi s-a îndeplinit și de fiecare dată cînd mă întorceam de la vila Borghese, Roma era învăluită în același amurg apăsător și făgăduia încă o noapte înăbușitoare și albă.

În restaurantul întunecos și neprimitor al hotelului un vecin de masă — croat din Zagreb — m-a prevenit, surîzînd vinovat, că în noaptea aceea va fi din nou „mare zăpușeală" pentru astmatici, căci bătea sirocco-ul.

Dar nu numai croatul și cu mine sufeream de astmă. Aproape în fiecare noapte și tînăra japoneză cobora în holul pustiu și slab luminat al hotelului. În hol era totuși mai multă lumină decît în camere, căci italienii făceau economie de curent electric.

Portarul scotea în stradă, la aer, un mic fotoliu, îl așeza pe trotuar lîngă ușile turnante de sticlă ale hotelului și japoneza ședea în el multă vreme, aproape toată noaptea, cît timp pe străzile Romei era liniște și răcoare.

Într-un rînd portarul mi-a spus că doamna solitară făcea numai impresia că e tînără, întrucît în realitate avea aproape patruzeci de ani. Fusese în timpul bombardamentului atomic la Nagasaki, supraviețuise, dar suferise un șoc și se temea să rămînă singură, fără nimeni în jurul ei. De aceea, ziua hoinărea tot timpul prin oraș, iar noaptea și-o petrecea în hol, iar cînd nu ploua într-un fotoliu, pe trotuar, în fața intrării.

— Are nevoie — a adăugat portarul — de mult aer și, în afară de asta, trebuie să audă glasuri omenești. Atunci e liniștită. Ne-am obișnuit cu ea. Și carabinierii s-au obișnuit și n-o întrabă nimic. O salută doar și au grijă ca nimeni să n-o acosteze.

— O femeie foarte tristă — am observat — și foarte frumoasă.

— *Si !* — a încuviințat portarul în timp ce răsfoia un registru gros cu numele locatarilor, după care a scos un oftat adînc și a continuat : — A venit din Singapore.

— Cine este ?

Portarul a mai cercetat o dată registrul :

— La noi e trecută ca ziaristă. Fiecare poate declara însă orice profesie legală...

În cîteva nopți m-am apropiat de fereastră, m-am aplecat peste pervaz și am privit în stradă. În fotoliu i se zăreau cosițele mate și vîrful pantofului mic. Nu dormea. Cum simțea că e privită începea să se agite...

Piața Spaniei, unul dintre celebrele puncte turistice ale Romei

K. Paustovski

INSULELE FEROE

La orizont : Grindabud !

Un strigăt violent și neașteptat ca un foc de armă slobozit în puterea nopții făcu țăndări cristalul străveziu al liniștii și se fărîmiță în zeci de glasuri stridente, dar triumfătoare : Grindabud ! După ce se zbuciumară un timp printre pereții barăcilor șubrede și ai caselor de sticlă și beton, glasurile se multiplicară în sute și mii de Grindabud, tulburînd atmosfera cumpătată, echilibrată care domnise pînă atunci asupra așezării. Toată lumea își lăsă baltă treburile. Pe trotuare începură să bocăne cizmele pescarilor și bocancii muncitorilor, să răsune tocurile funcționarilor eleganți de la bancă, învățătorilor și preoților. Șuvoiul de oameni se scurgea spre mare, aidoma pietrelor care se rostogolesc la vale din vîrful unor stînci abrupte.

În preajma țărmului se zbenguia o turmă de balene. Și erau multe, nu glumă, vreo trei-patru sute de capete. Oamenii se grăbeau din cale afară, temîndu-se ca nu cumva căpetenia turmei să-și conducă supușii în largul oceanului. Începură să se audă motoare și să plescăie vîsle. Încă o clipă și animalelor li se tăie drumul pe unde ar fi putut să se retragă. Scoțînd un zgomot infernal, lanțul compact de bărci mîna grindele în golf.

La bordul balenierelor, vînătorii dădeau buzna în grămada de balene. Animalele prinse în capcană se zbăteau disperate, iar apa clocotea în preajma lor...

Apoi a urmat împărțirea prăzii, după o lege nescrisă, dar dreaptă, moștenită din moși strămoși ; în sfîrșit evenimentul a fost sărbătorit cu cîntece și dansuri străvechi, executate pe coastele golfului înroșit de sîngele balenelor. Cu acest prilej toți locuitorii orășelului se prind de mînă și lanțul de oameni, bucuroși de izbîndă, dansează într-un ritm monoton toată noaptea. Mai există oare undeva un astfel de obicei ? Nu, se pare că nicăieri.

Prima oară am făcut cunoștință cu insulele Feroe numai în treacăt. Avionul, care decolase de pe aeroportul din Copenhaga, zbura deasupra întinderilor nemărginite ale Atlanticului, îndreptîndu-se spre Groenlanda. Lăsasem în urmă insulele Shetland, cînd la un moment dat am simțit un ghiont în coastă : „Sîntem deasupra insulelor Feroe ! Știți că de aici îmi zăresc casa ?" — mi s-a adresat, transfigurat de bucurie, vecinul de fotoliu.

Am privit în jos. Nu se vedea nici o casă. În schimb m-a izbit umbra avionului. Pînă atunci lunecase indiferentă pe oglinda apei , iar acum alerga disperată deasupra unor insulițe abrupte verzi (tivite cu horbota albă și înspumată a valurilor ce se izbeau de țărm), care țîșneau brusc din ocean. Și în timp ce priveam dansul amețitor al talazurilor mi-am amintit de niște informații despre acest uimitor colțișor de pe pămînt, pe care le citisem cu cîtva timp în urmă.

...Sînt crestele muntoase ale unui uriaș lanț subacvatic, care se întinde din Scoția pînă în Groenlanda... În Feroe nu există păduri, ci numai mușchi și iarbă... Doar 17 insule, cele mai mari, sînt locuite... Provincie daneză, cu 37 000 de locuitori... 95 la sută din teritoriu n-a fost atins de mîna omului... Locuitorii n-au văzut niciodată locomotivă și televizor... Vara nu e arșiță, iar iarna nu e frig — țărmurile sînt scăldate de Golfstrom. Nu există șerpi, țînțari, în schimb sînt păsări cu duiumul...

Insulele Feroe au o suprafață mică : circa 1 400 de kilometri pătrați. Umbra avionului și-a încetat foarte repede cursa cu obstacole, după numai cîteva minute. Hansen, așa se numea vecinul meu, era pescar. „Mă duc la pescuit în Groenlanda" — a ținut el să mă informeze.

Feroezii sînt un neam de pescari. Ceațurile și furtunile — adevărat flagel pentru pescarii cu posibilități modeste din Groenlanda — nu-i sperie pe locuitorii din Feroe. Flotilele lor, bine utilate, navighează nu numai în preajma Groenlandei, ci și lîngă țărmurile insulelor Newfoundland, Islandei, Labradorului, în Marea Nordului etc.

„Ne situăm pe primul loc în lume în ce privește tonajul vaselor de pescuit pe cap de locuitor" — afirmă cu mîndrie feroezii. Peștele e principala bogăție a țării. El domină net economia insulelor, furnizînd 92 la sută din exporturi. Produsele de pește cu marca „Fabricat în Feroe" se bucură de mare cerere pe piețele Angliei, Italiei și S.U.A.

Dar lucrurile n-au stat întotdeauna așa. Micul popor insular a avut un trecut zbuciumat. Poți citi file din istoria lui în timp ce străbați străduțele înguste, medievale din cartierele vechi ale Thorshavnului, capitala insulelor. Iată sumbra „Casă a călugărului", care amintește de faptul că primii oameni care s-au statornicit, în secolul VII, în insulele nelocuite pînă atunci au fost niște călugări sihaștri celți. Dar sfinții părinți n-au putut trăi multă vreme în singurătate, căci în secolul IX, în Feroe au năvălit vikingii norvegieni, care au întemeiat așezări permanente. Dacă întrebi un localnic unde a luat ființă primul parlament european, el nu va face referiri, cum se obișnuiește, la „Stînca legilor" din Islanda, pe care în 930 s-a întrunit Altingul. Ci îți va indica un vechi cartier al capitalei, numit Tinganes, și, amintind de o „sagă feroeză" scrisă prin secolul al XII-lea, îți va spune că încă în anul 900 poporul s-a adunat pe această fîșie îngustă de uscat, care taie de la un capăt la altul golful, în Legting — prototipul local al parlamentului.

Zgomotosul port Thorshavn — la ale cărui cheiuri sînt ancorate tot timpul nave — e dominat de zidurile de piatră ale unei cetăți construite în secolul XVI, mărturie a încleștărilor disperate dintre feroezi și pirați de toată mîna. Cu mult înainte, însă, în 1035 insulele intraseră în stăpînirea coroanei norvegiene, care mai tîrziu a fost înlocuită de cea daneză. În secolele ce au urmat feroezii au trecut, într-adevăr, prin multe încercări...

M. Zubko

globul

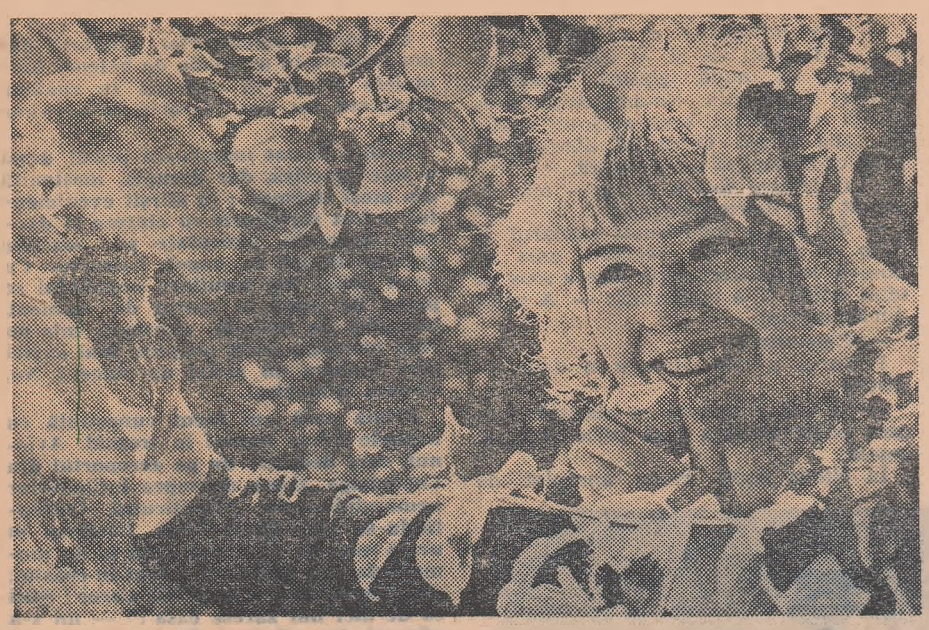

La cules de mere

KISI a mai fost introdusă o inovație care i-a entuziasmat pe studenți: una din clape e pentru răspunsul... „Nu știu". Într-adevăr, e mult mai simplu să apeși pe o clapă, decît să rostești aceste cuvinte în fața unui profesor „adevărat".

ÎN JUNGLĂ

Viața neromanțată a babuinilor

Noaptea, cînd fiarele și șerpii din șesurile africane devin foarte activi, babuinii se cațără în vîrful copacilor și dorm acolo chirciți, strînși unul lîngă celălalt. De strajă stau cel puțin trei adulți, gata oricînd să dea alarma. Dar semenii lor nu le acordă prea multă încredere și dorm agitat, tresărind la cel mai mic trosnet, pradă unei permanente spaime, înrădăcinate în ei de veacuri. De aceea somnul nu le e odihnitor și dimineața sînt morocănoși și supărăcioși.

Se hotărăsc să descindă din culcușurile lor abia cînd se face ziuă. Dar și atunci prima lor grijă e să se încoloneze în formație de luptă, ca un batalion ce înaintează pe teritoriul inamic. Avangarda o formează patru-cinci masculi adulți și unul sau doi tineri, dar destul de puternici. Grosul „batalionului" înaintează spre ș es la oarecare distanță : în primele linii pășesc femelele fără pui și masculii tineri, urmați de femelele cu pui, flancate de mai mulți „războinici" căliți în lupte. Arier-

garda o formează, ca și avangarda, cîțiva babuini adulți și tineri. Ori de cîte ori trec în dreptul unui copac, în vîrful lui se cațără un cercetaș care inspectează împrejurimile.

Spre deosebire de rînduielile altor colectivități căpetenia babuinilor nu are drepturi dictatoriale. Cînd trebuie să decidă, de pildă, în ce direcție s-o apuce, șeful cetei nu-și impune părerea, ci hotărîrea e adoptată după dezbateri pline de temperament. În cursul dezbaterilor cercetașii își fac meseria și dacă descoperă ceva suspect, coboară îndată din vîrful copacului și dau de înțeles, prin grimase, gesturi, mormăituri, că pericolul e aproape. Într-o clipită maimuțele se regrupează în formație de luptă și o iau la sănătoasa

În existența plină de spaime a babuinilor se întîmplă, însă, și evenimente plăcute Printre acestea se numără întîlnirea cu o turmă de antilope, de care pe babuini îi leagă o veche și trainică prietenie Căci antilopele, al căror simț olfactiv e foarte dezvoltat, adulmecă orice dușman ce s-ar tîri prin iarbă sau s-ar ascunde în tufișuri, iar babuinii, înzestrați cu o privire ageră, descoperă pe inamic de la mari depărtări. Așadar, amîndouă părțile au de cîștigat de pe urma acestei prietenii.

Cine e căpetenia babuinilor ? Firește, cel mai puternic mascul, ale cărui isprăvi belicoase stîrnesc entuziasmul tinerilor și admirația femelelor. Conștient de autoritatea lui, el nu folosește niciodată forța fizică. N-ar avea nici un rost, pentru că în societatea „militarizată" a babuinilor domnește disciplina. Din cînd în cînd, babuinul-șef, condescendent, îngăduie supușilor lui să-l scarpine pe spate.

Îndeobște, babuinii sînt respectuoși cu mai-marii lor. Fiecare membru al colectivității are drepturi și obligații bine definite. Încălcarea drepturilor — de pildă, încercarea de a șterpeli o bucată de carne destinată unui rang superior — fiu e pedepsită dintr-odată. Făptașul primește un avertisment sub forma unei mormăituri ; dacă persistă în încercare, superiorul lui se zburlește și lovește furios pămîntul cu laba ; în sfîrșit, cînd orice altă măsură se dovedește ineficace, superiorul se aruncă asupra recalcitrantului și-l mușcă.

Remarcabilă în existența babuinilor este împrejurarea că cetele în care e împărțită colectivitatea nu se bazează pe legături de rudenie, ci numai pe prietenie și afinități personale.

E. Lomceakov

ROBOTUL LA LUCRU

Patru variante plus „nu știu"

Adio fițuici și orice alte șiretlicuri dacă te afli în fața examinatorului KISI—5. În plus, nimeni nu-i poate contesta desăvîrșita obiectivitate în aprecierea cunoștințelor.

Dar unde și cum funcționează „profesorul electronic ?"

Patria lui este orașul Kiev. Spre deosebire de alte tipuri de examinatori electronici, folosiți pînă în momentul de față, cel kievlean oferă spre alegere studenților patru răspunsuri la aceeași întrebare. Studentul trebuie să-și dea seama care din ele este cel corect și să apese pe clapa respectivă. După această operație mașina îi eliberează al doilea bilet cu o întrebare și patru răspunsuri, și așa mai departe pînă la zece bilete. Mașina comunică rezultatul numai după ce studentul răspunde la toate întrebările. Cînd răspunsurile sînt fără cusur profesorul acordă calificativul „foarte bine", răspunsurile corecte la 8—9 întrebări sînt notate cu „bine", la 6—7 întrebări cu „suficient".

KISI nu are numai rol de examinator. Mașina ține prelegeri, controlează cunoștințele studenților, îi meditează. Aceste operații se bazează tot pe sistemul biletelor. Întocmite după caz, acestea conțin fie material informativ și întrebări de control, fie numai întrebări.

Dar în construcția mașinii electronice

EPILOG LA RASPUTIN

O clipă pe care fostul prinț Iusupov n-o va uita nici în mormînt

Într-o modestă căsuță din Auteuil (Paris) s-a stins din viață la începutul acestei luni, în vîrstă de 80 de ani, Felix Iusupov — protagonistul uneia din cele mai celebre drame istorice din prima jumătate a veacului nostru : asasinarea — în decembrie 1916 — a lui Rasputin, călugărul satanic care, datorită ascendentului dobîndit asupra familiei imperiale, a fost o bună bucată de vreme adevăratul despot al Rusiei țariste.

Încît acum, după cincizeci și unu de ani de la faimosul asasinat, n-a mai rămas în viață decît unul dintre cei cinci complici care l-au înlăturat pe Rasputin : doctorul Stanislav Lazovert. Intervievat recent de o revistă franceză, doctorul Lazovert a povestit cum a fost ademenit Rasputin în palatul Iusupov, unde se pusese la cale uciderea lui :

„Prințul Iusupov i-a arătat lui Rasputin, în mai multe rînduri, fotografia

Maria Rasputina, fiica „starețului" ucis de Iusupov, are acum 68 de ani și trăiește la Los Angeles. Îndeletnicirea ei : dresoare de animale sălbatice. Ceea ce dovedește, poate, că o parte din faimoasa forță hipnotică a tatălui său s-a transmis prin ereditate

sugestivă a unei femei foarte frumoase, adăugînd că aceasta dorea nespus de mult să-l cunoască. Era vorba, sugerase abil prințul, de o contesă.

— Dar, adăugase tot el, cum contesa nu e rusoaică și face parte din lumea diplomatică, se teme de un scandal. Nu vrea să te întîlnească nici la tine acasă, nici în vreunul din locurile păzite de oamenii tăi de încredere.

Așa se face că chiar Rasputin a propus :

— Ce-ar fi... s-o pofteşti la tine ?

Prințul s-a prefăcut că șovăie, dar în fața insistențelor călugărului ațițat, pînă la urmă a acceptat.

Rasputin căzuse în capcană. Nu mai rămînea decît ca firul evenimentelor să fie desfășurat".

Despre ultimele clipe ale lui Rasputin, după otrăvirea lui de către Iusupov cu o fantastică doză de cianură, doctorul Lazovert a povestit :

„Nu trecuseră nici zece minute de cînd Iusupov privise trupul lui Rasputin întins pe canapeaua de piele roșie. Îl atinsese : trupul nu trăda nici un semn de viață, dar, ciudat, era încă cald... Mirat, prințul se așeză într-un fotoliu și observa...

Și, deodată, văzu deschizîndu-se ochiul stîng al muribundului într-o căutătură plină de ură... După o altă clipă văzu clipind și ochiul drept... După care se auzi o tuse ușoară și dintre buzele lui Rasputin începu să se prelingă o salivă abundentă. Apoi, călugărul își mișcă buzele și cu un glas răguşit și stins murmură.

— Felix... ziceai că-mi eşti prieten... Felix, am să povestesc țarinei.

În picioare, aproape de victima lui, prințul schiță gestul de a-și scoate iar revolverul din buzunar...

Atunci Rasputin se ridică dintr-o singură smucitură urlînd și blestemînd... Se îndreptă spre Iusupov care, țintuit locului, nu putea articula un sunet și, cu o putere supraomenească, îl înșfăcă de umăr.

Durerea îl făcu însă pe prinț să-și recapete glasul și-l strigă într-ajutor pe Purişkevici.

Dar călugărul nu slăbea strînsoarea și degetele îi alunecau spre gîtlejul lui Iusupov. Mai aproape... tot mai aproape de carotidă !

Adunîndu-și toate puterile, prințul izbuti totuși să se elibereze și, fugind spre scară, se lovi de Purişkevici care cobora tocmai treptele fugind.

Purişkevici îl văzu pe Rasputin îndreptîndu-se, cu un mers nesigur, spre ușa care ducea direct spre curte. Ochi și trase. Dar rată ținta !... Alt glonte... Și din nou rată !

Trăgător de elită, Purişkevici era cumplit de furios împotriva lui însuși. Își mușcă brațul, apoi ochi calm și mai trase un foc.

De astă dată atins, călugărul căzu... dar după o clipă iar se ridică, spre a se tîrî spre ușă. După cîteva secunde se prăbuși însă în troienele din curte".

MICA ENCICLOPEDIE

Esperanto

Prima gramatică a limbii esperanto a apărut în 1887. Ea conținea în total 16 reguli fundamentale

Această limbă artificială a fost creată de medicul polonez L. Zamenhof, cu intenția de a servi ca mijloc de comunicare internațional. Principalul ei fond de cuvinte — circa 60 la sută — e împrumutat din limbile romanice, 30 la sută din cele germanice, 10 la sută din limbile slave.

În momentul de față există peste 7 milioane de cunoscători ai limbii esperanto. Cel puțin aceasta e cifra indicată de partizanii limbii artificiale, care se numără evident și printre cititorii și colaboratorii celor aproximativ 100 de reviste și ai celor 7 000 de cărți editate în esperanto.

Dar limba esperanto nu e prima și poate nici ultima de acest fel. Descartes și Leibniz au studiat și ei posibilitatea creării unei limbi internaționale, iar în 1879 un preot din Baden a făcut o încercare neizbutită de a întocmi gramatica și lexicul unei limbi artificiale Se cunosc și experiențe mai recente, dar nici una din limbile propuse nu s-a dovedit superioară limbii esperanto

I. Kaplinski

Două actrițe și doi regizori

(Urmare din pag. 5-a)

care în serile de iarnă, la gura sobei, depănau cu mare iscusință firul de aur al poveștilor. În patruzeci de ani Ptușko n-a făcut nici un film modern, nu și-a trădat niciodată tema care i-a asigurat un loc singular în cinematografia sovietică.

Regizorul și-a început cariera cu desenul animat, într-o serie de filme în care eroul, micuțul Bratișka, evolua într-o companie de oameni mari. După aceea a trecut la o combinație de actori vii și desene, inversînd rolurile : eroul era mare, ceilalți liliputani. Filmul „Noul Gulliver", după Swift, a avut un succes colosal, s-a vîndut în toată lumea, Ptușko a fost felicitat de Wells, Chaplin, Papa s-a întrebat la Vatican dacă „blasfemia" poate rula, parlamentul italian s-a pronunțat pro etc. etc.

În general, filmele lui Ptușko s-au bucurat de succes, aducîndu-i multe premii, distincții, titluri și, mai presus de toate, recunoașterea și dragostea spectatorilor mari și mici. Creator de gen, inovator („Floarea de piatră" a fost primul film sovietic în culori și sonor, „Ilia Muromeț", primul film sovietic pe ecran lat, cu sunet stereofonic și recordmen—a rulat în peste 150 de țări etc.), autorul „Poveștii țarului Saltan", pentru care a scris multe versuri foarte „pușkiniene" (mai e, pe lîngă asta, pictor și sculptor) n-are de gînd să-și înșele muza. **„Am iubit-o patruzeci de ani, și ea pe mine, căsătoria noastră a fost fericită, mi-a născut cîțiva copii reușiți și dacă mă țin puterile, voi continua să creez în același gen".**

Mihail Boghin a fost consacrat de la debut de cel de-al IV-lea Festival internațional al filmului de la Moscova, care i-a acordat Marele Premiu al scurt-metrajelor pentru lucrarea lui de diplomă. „Doi", film de o densă și tulburătoare poezie (care a mai căpătat după aceea încă opt premii internaționale). Prin această replică „anti-Antonioni" (maestrul italian al temei incomunicabilității se afla în sală la proiecția filmului și a plîns de emoție), în care tînărul regizor arăta, alegînd doi oameni despărțiți de împrejurări, diametral opuși — o fată sudro-mută venită din lumea tăcerii și un student la Conservator venit din lumea sunetelor —, că ființa umană nu e singură și izolată, Boghin s-a arătat un artist sensibil, capabil să sintetizeze în laboratorul său de creație profunde adevăruri omenești. Următorul film, „Zosia", primul său lung metraj, prezentat de asemenea cu prilejul „Săptămînii", i-a confirmat personalitatea artistică efervescentă, predominant lirică.

Acum Boghin lucrează la scenariul viitorului său film, „Fericire personală", cu patru actori, cu mari pasiuni și cu multă dragoste.

Lunga agonie din Palatul de iarnă

(Urmare din pag. 4-a)

pună lucrurile la punct, iar eu am început să telefonez. Centrala interurbană fusese ocupată, iar telefonista care vorbea cu un glas stins a refuzat să-mi facă legătura cu Moscova. Am rugat-o mult, și ea mi-a promis să-l înștiințeze pe guvernatorul Moscovei că încă mai rezistam.

Am vrut să mă odihnesc puțin și m-am întins pe o canapea. Deodată l-am auzit, însă, pe iunkerul care plecase strigîndu-l pe cel care rămăsese în birou : „Borisenko ! Hai să ne predăm. Ai noștri s-au predat !"

Am trecut printr-o ușă mică în camera din fața Sălii de malachit. De acolo am putut vedea cum doi ostași din Garda Roșie îl dezarmau pe iunkerul Borisenko. Am mers mai departe, în camera de lîngă intrarea în spital. Acolo se aflau mulți ostași din Garda Roșie, marinari și cîțiva soldați, care-i dezarmau pe iunkeri ,

Cînd am ajuns la ușa sălii rotunde, s-a apropiat de mine un ostaș din Garda Roșie, de vreo 23—25 de ani, și m-a întrebat : „Domnule, cine sînteți ?". „Ministrul de interne Nikitin" — am răspuns.

Ostașul s-a zăpăcit atît de tare încît nici n-a putut să strige, ci m-a prins de mînă. I-am spus să nu se teamă că n-aveam de gînd să fug și am ieșit pe coridor. Acolo se aflau o mulțime de soldați, marinari și ostași din Garda Roșie.

Curînd s-a ivit Antonov-Ovseenko, care avea părul lung, cărunt și ochelari, și a dat dispoziție să se întocmească un proces-verbal. Fuseseră arestați 18 inși. Am fost încolonați în rînd cîte unul. În dreapta și în stînga fiecăruia dintre noi mergeau marinari, soldați sau ostași din Garda Roșie. Am fost scoși în curtea palatului ; în fața noastră se afla un șir de automobile dar mulțimea a cerut să fim duși pe jos. Am ieșit în strada Millionnaia și am pornit la drum cu pas grăbit. Antonov ne cerea mereu să mergem mai repede, iar cînd eu, temîndu-mă că cei din spate vor rămîne în urmă și vor fi încercuiți, i-am spus să nu se teamă că n-aveam de gînd să fugim, el mi-a răspuns că era îngrijorat de altceva.

Am cerut ostașilor care ne încadrau din ambele părți să apuce de braț pe cîte unul din noi, așa încît coloana și-a strîns rîndurile și am putut merge mai repede. Pe podul Troițki se afla un grup de ostași din Garda Roșie și de marinari, care păzeau construcția, și care s-au alăturat și ei coloanei. Am urcat pe pod. Din toate părțile răsunau strigăte : „În apă cu ei, în apă !" Nu știu cum am ajuns pînă în mijlocul podului.

Între timp, de pe podul palatului se auzeau salve depărtate. Una, două... pauză... și încă una. Deodată împușcăturile s-au apropiat, trase chiar din fața noastră, dinspre fortăreață. Cînd tirul s-a întețit, mulțimea a rupt-o la fugă de pe pod. Am rămas singuri cu escorta. Ne-am culcat la pămînt. „Nu trageți ! Sîntem de-ai voștri ! De-ai voștri !" — strigau cei ce ne însoțeau. Dar împușcăturile nu conteneau. În cele din urmă s-au potolit. Antonov a pornit înainte cu cîțiva soldați. Drumul era liber. Ne-am ridicat și noi. Ne-am apropiat de fortăreață. În fața porților se afla un automobil blindat. L-am ocolit și am intrat în curtea exterioară, după care am fost duși în clubul garnizoanei din fortăreață.

Pentru sezonul de toamnă : un PARDESIU modern !

Puteți cumpăra în magazinele de specialitate.

La dispoziția dvs. se află un sortiment bogat de PARDESIE din covercot, țesături de lînă în amestec cu fire sintetice și din țesături fantezi.

MODELE ORIGINALE
în culori și croieli moderne !

Sezonul rece nu așteaptă.

Cumpărați-vă de pe acum pardesiul dorit.

Cereți la centrele de răcoritoare, cofetării, patiserii, magazine alimentare, unități de alimentație CITRO, MENTINA, VERMUTINA, ORANJADĂ SPECIALĂ, CITRONADĂ SPECIALĂ, SIROPURI SIFONATE

Băuturi preparate din fructe, siropuri și extracte naturale.

Produse ale
ÎNTREPRINDERII DE PRODUSE ALIMENTARE

Combinatul pentru fibre artificiale

BRAILA

CFA

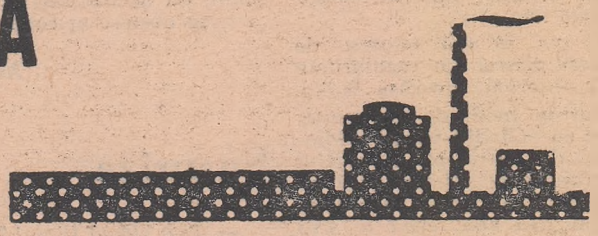

Produce și livrează pe bază de repartiție

- Celofibră tip lînă
- Celofibră tip bumbac
- Rețele cord de mare rezistență
- Confecții din celofan normal tratat și hîrtie pungi sau coli de orice dimensiune de la 1—4 culori, pentru ambalarea produselor de larg consum cu emblema și textul indicat de beneficiar, în orice cantitate și prompt.
- Sulfat de sodiu.

FOTOGRAFII SE AMUZĂ

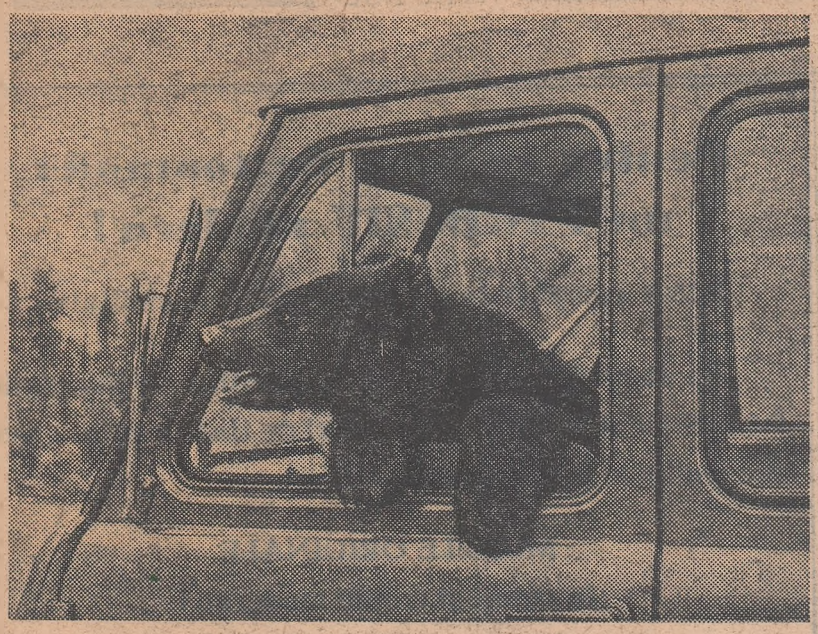

— Mi se pare că am greșit drumul...
Foto : V. Sapoșnikov

Serviciu prompt

Cooperativa de deservire a populației din orașul nostru s-a dezvoltat impresionant. E de ajuns să vă spun că pentru a ajunge de la electricianul de serviciu la lăcătușul de serviciu trebuie să parcurgi o distanță de 21 de kilometri și 850 de metri Iar numărul caselor deservite a crescut atît de mult, încît dacă președintele cooperativei ar dori să le viziteze personal ar trece pragul unui apartament o dată la 99 de ani. Cooperativa noastră e cea mai mare din regiune. Nu vreau să insist asupra sentimentului de mîndrie pe care îl încercăm în fața acestui amănunt. Vreau să amintesc, însă, în treacăt, că numai buna creștere și umanitarismul ne fac să nu-i privim de sus pe colegii noștri de la alte cooperative, care au abia 20-30 de oameni. Aceste cooperative minuscule efectuează micile reparații curente în cîteva luni din ziua semnalării lor Pe cîtă vreme noi avem un amplu plan prevăzut pe cîțiva ani.

Ca membru al cooperativei, lucrez în comisia de intervenții rapide. Din comisie fac parte așa-numitele „brigăzi de trei", care se deplasează la fața locului la cererea locatarilor Ultima oară, de pildă, m-am deplasat la o locatară nouă, o anume tovarășă Suika, care mi s-a plîns că i s-au defectat robinetul de apă caldă și instalația electrică și că pe perete i-a apărut o ciupercă de cînd plouă în casă prin spărtura din acoperiș.

Trebuie să vă spun că în brigăzile noastre de trei lucrează și oameni cu studii superioare. Știam că locatarele obișnuiesc să facă din țînțar armăsar și de aceea ne-am deplasat la tovarășa Suika într-o formație dinainte stabilită.

Conducătorul brigăzii noastre, un doctor în științe, a bătut la ușă și la întrebarea : „Cine e ?", a răspuns : „Brigada de intervenție"

— O, mare-i Dumnezeu de s-a milostivit de bieții locatari ! a exclamat o bătrînică, deschizîndu-ne ușa. Bănuiesc că ați venit să-mi reparați lumina electrică ?

Am salutat-o respectuos și ne-am așezat.

— Tovarășă Suika, a început doctorul în științe, am venit nu pentru a vă repara lumina, pentru că în brigada noastră n-avem nici un electrician. Avem în schimb doi psihologi și un psihiatru Am venit, așadar, să vă calmăm și să vă dăm ajutorul nostru moral De asemenea, am dori să vă convingem că situația dumneavoastră nu e dintre cele mai rele

— Dar nu pot să mă folosesc de apa caldă, deși plătesc cu regularitate pentru ea, a observat tovarășa Suika.

— Nu-i totuși un motiv de reclamație, am intervenit eu Gîndiți-vă la asedierea Samariei de către oștile regelui asirian Pastalassar al IV-lea Știți că locuitorii Samariei nu aveau nu numai apă caldă dar nici apă rece ? Și știți cum au plătit ei lipsa de apă ? Cu viața au plătit-o ! Gîndiți-vă să plătești pentru ce n-ai și încă fără să crîcnești ! De la ei ar trebui să luați exemplu, tovarășă Suika ! Iar între zidurile Samariei asediate se aflau mulți elamiți și lidieni. De ce oare noi, membrii cooperativei de deservire, să fim tratați mai rău decît niște elamiți ?

— Nu-i bine, firește, a convenit tovarășa Suika, dar zidurile lor erau uscate, iar ale mele sînt ude. Priviți ce ciupercă a crescut pe perete !

— Tovarășă Suika, a remarcat doctorul în științe, e regretabil că vorbiți în felul acesta despre ciuperca dumneavoastră în loc s-o fi prezentat Conferinței internaționale de micologie, care a avut loc de curînd. Am văzut și ciuperci mai ceva decît asta. Îmi amintesc că am găsit odată în cămară o ciupercă de mărimea unei halebarde medievale. Credeți cumva că m-am plîns administrației pentru atîta lucru ? Nicidecum. Dacă o să ne alarmăm pentru fiecare fleac...

— Aveți dreptate. Știți, în amurg, cînd soarele apune și în cameră se face întuneric, ciuperca nu-mi mai pare așa de mare.

— Vedeți ? s-a bucurat doctorul în științe. Alegerea timpului oportun contemplației e o chestiune foarte importantă. Dimineața, bunăoară, e propice meditației asupra problemelor teoretice, iar seara, după asfințit, e prielnică contemplației ciupercilor...

— Și credeți că n-o să mai am niciodată lumină electrică ?

— Nu fiți îngrijorată. În felul ăsta o să vă conservați becurile, că doar nu-s cartofi, să se strice, am încercat să glumesc pentru a-i ridica moralul. Ați auzit de Lukașevici ?

— Locatarul din corpul VII ?

— Nu, inventatorul lămpii cu petrol. Dacă oameni atît de geniali cum a fost Lukașevici au putut să se folosească de lampa cu petrol și să fie fericiți, de ce credeți, tovarășă Suika, că dumneavoastră...

— Vai de mine, credeți că n-am încercat ? Dar cum am așezat lampa pe masă, a și stins-o curentul... Știți, ramele ferestrelor...

— Așa e, așa e, am întrerupt-o. Vîntul nu știe multe.

— Și să vă mai spun ceva : aici, lîngă calorifer, picură apă.

— Aici ? s-a interesat doctorul în științe. Ia te uită ce caldă e ! Caloriferul încălzește. Și vă mai plîngeți că n-aveți apă caldă ! Apa asta are cel puțin 19 grade !

— Așa e ! Aveți dreptate ! Vă mulțumesc din suflet că m-ați liniștit !

— N-aveți pentru ce ! Nu, vă mulțumim, nu ne datorați nimic. Sîntem din activul obștesc al cooperativei.

M. Vasilevski

Surpriza

— Ți-a plăcut filmul ?
— Nu-i rău.
— Despre ce-i vorba ?
— Cum să-ți spun... despre un om...
— Ce fel de om ?
— Nu se știe
— Zău ? Și ce face ?
— Umblă pe străzi.
— Pentru ce ?
— Nu se știe.
— Dar pe ce străzi umblă ?
— Pe diferite străzi.
— Bine, dar ce face totuși ?
— Nu face nimic. Umblă pe străzi.
—Păi cum ? Umblă și nu face nimic ?
— Ți-am spus că umblă...
— Și altceva ?
— Umblă pe străzi cu un ceas.
— Și ce face cu ceasul ?
— Nu se știe.
— Ei ! Umblă hai-hui pe străzi cu un ceas... Nu intră nicăieri ?
— Nicăieri.
— Dar se întîlnește cu cineva ?
— Absolut cu nimeni.
— Chiar așa, cu nimeni ?
— Chiar așa. Nu se întîlnește cu nimeni. Umblă de colo-colo fără să întîlnească pe cineva.
— Filmul mai are și alte personaje ?
— Da
— Și ce fac ?
—Umblă
— Dar unde vor să ajungă ?
— Nu se știe
— Cu ceasul nu se întîmplă nimic ?
— Ba da Ticăie.
— Povestea asta are o cheie.. Cred că încep să înțeleg : un om umblă pe străzi, nu intră nicăieri, nu întîlnește pe nimeni, iar ceasul ticăie... Poate că omul e urmărit de cineva ?
— Nu, de nimeni.
— Și mai departe ce se întîmplă ?
— O surpriză
— Ce surpriză ?
— Ceasul încetează să ticăie.
— De ce ?
— Nu se știe.
— Mai departe ?
— Pe urmă, în prim plan apare o fereastră
— Ce fereastră ?
— Cred că o fereastră venețiană.
— Ce caută în toată afacerea asta ?
— Nu se știe.
— Genial ! Un film ultramodern !

B. Lobkov

Accident...

Din fuga condeiului

Mai devreme sau mai tîrziu, orice bunic ajunge să se întrebe cum de pot fi lăsați copiii pe mîna unor oameni tineri.

★

Ghicitoarea ceru mai întîi taxa pentru consultație, apoi îi spuse clientei că are dreptul să-i pună două întrebări.

— Nu-i cam scumpă consultația d-tale ? se miră clienta.

— Ba da, răspunse ghicitoarea. Care-i a doua întrebare, vă rog ?

★

La întoarcerea în țară, după o lungă călătorie în Europa, o tînără e întrebată de prietena ei dacă a vizitat Florența.
— Nu știu. De bilete s-a ocupat tata.

★

Cînd tînăra și frumoasa pacientă stărui să fie consultată de bătrînul profesor, acesta se adresă asistentului, înainte de a închide ușa cabinetului :
— Dacă auzi pe cineva țipînd, să știi că eu sînt.

★

— Cum de ai reușit să slăbești atît de repede ? Ai urmat un regim ?
— Da, la fiecare masă am avut un singur fel de mîncare : mi-am înghițit lacrimile.

★

Băiețașul privește cu uimire cățelușa care e pe cale să devină mamă.
— Vai, ce tare s-a schimbat, remarcă el.
— Cum adică ? întrebă mama.
— I s-a făcut capul atît de mic...

★

— Groaznic accident de vînătoare ! Și-a descărcat în piept ambele țevi ale puștii...
— Da, dar din fericire pentru el, numai una din răni e mortală. Cealaltă o să se vindece repede.

★

Pentru unele menajuri, vacanța într-un camping prezintă un mare avantaj : ușa cortului nu poate fi trîntită.

★

Foarte tînărul soț telefonează mamei sale în prima dimineață după nuntă :
— Mamă, ce fel de marmeladă îmi place mie la ceai ?

★

Mama își ceartă odorul care a făcut o nouă poznă.
— Să vezi ce-o să-ți spună tata cînd o afla ! îl amenință ea.
— A aflat ! răspunde calm vinovatul.
— Și ce-a spus ?
— A spus : „Să vezi ce-o să-ți spună mama cînd o afla !"

★

O memorie bună trebuie să țină minte în primul rînd ce să uite.

F. Zverev

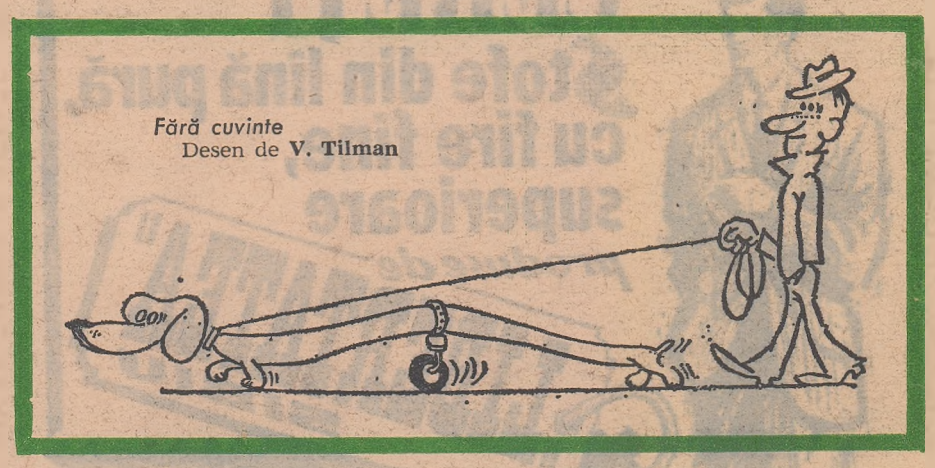

Fără cuvinte
Desen de **V. Tilman**

40 160 REDACȚIA : București, Piața „Scînteii", Tel. 17 60 10. Abonamentele se fac la oficiile poștale și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.
Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii